

**АЛКАЛОИД АД СКОПЈЕ
КОНСОЛИДИРАНИ
ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ И
ИЗВЕШТАЈ НА НЕЗАВИСНИТЕ РЕВИЗОРИ
ЗА ГОДИНАТА ЗАВРШЕНА НА
31 ДЕКЕМВРИ 2024**

СОДРЖИНА

	Страна
ИЗВЕШТАЈ НА НЕЗАВИСНИТЕ РЕВИЗОРИ	1
КОНСОЛИДИРАН ИЗВЕШТАЈ ЗА ФИНАНСИСКАТА СОСТОЈБА	3
КОНСОЛИДИРАН БИЛАНС НА УСПЕХ	4
КОНСОЛИДИРАН ИЗВЕШТАЈ ЗА ОСТАНАТА СЕОПФАТНА ДОБИВКА	5
КОНСОЛИДИРАН ИЗВЕШТАЈ ЗА ПРОМЕНИТЕ ВО ГЛАВНИНАТА	6
КОНСОЛИДИРАН ИЗВЕШТАЈ ЗА ПАРИЧНИТЕ ТЕКОВИ	7
БЕЛЕШКИ КОН КОНСОЛИДИРАНИТЕ ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ	8
1. ОПШТИ ИНФОРМАЦИИ ЗА ГРУПАТА	8
2. СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПОЛИТИКИ	8
3. ФИНАНСИСКИ РИЗИЦИ	23
4. СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПРОЦЕНКИ	25
5. СЕГМЕНТНО ИЗВЕСТУВАЊЕ	26
6. МАТЕРИЈАЛНИ СРЕДСТВА	29
7. НЕМАТЕРИЈАЛНИ СРЕДСТВА	30
8. ВЛОЖУВАЊА ВО НЕДВИЖНОСТИ	31
9. ФИНАНСИСКИ ИНСТРУМЕНТИ	32
10. ВЛОЖУВАЊА ВО ХАРТИИ ОД ВРЕДНОСТ РАСПОЛОЖЛИВИ ЗА ПРОДАЖБА	37
11. ЗАЛИХИ	37
12. ПОБАРУВАЊА ОД КУПУВАЧИТЕ	38
13. ОСТАНАТИ КРАТКОРОЧНИ И ДОЛГОРОЧНИ ПОБАРУВАЊА	38
14. ПАРИ И ПАРИЧНИ ЕКВИВАЛЕНТИ	39
15. АКЦИОНЕРСКИ КАПИТАЛ И СОПСТВЕНИ АКЦИИ	39
16. ОСТАНАТИ РЕЗЕРВИ	40
17. ОБВРСКИ ЗА КРЕДИТИ	40
18. ОБВРСКИ ЗА ОТПРЕМНИНИ	41
19. ОДЛОЖЕНИ ДАНОЦИ	42
20. ОБВРСКИ КОН ДОБАВУВАЧИ И ОСТАНАТИ ОБВРСКИ	43
21. ОСТАНАТИ ПРИХОДИ ОД РАБОТЕЊЕТО	43
22. ОСТАНАТИ РАСХОДИ ОД РАБОТЕЊЕТО	43
23. ВИДОВИ НА ТРОШОЦИ	44
24. ТРОШОЦИ НА ВРАБОТЕНИ	44
25. ОПЕРАТИВЕН ЛИЗИНГ	44
26. ТРОШОЦИ НА ФИНАНСИРАЊЕ	45
27. ДАНОК НА ДОБИВКА	45
28. ЗАРАБОТУВАЧКА ПО АКЦИЈА	46
29. ДИВИДЕНДА	46
30. ПРЕВЗЕМЕНИ ОБВРСКИ	46
31. ПОТЕНЦИЈАЛНИ ОБВРСКИ	46
32. ОДНОСИ СО ПОВРЗАНИ СУБЈЕКТИ	46
33. ДЕВИЗНИ КУРСЕВИ	47
34. ДАНОЧЕН РИЗИК	47
35. НАСТАНИ ПО ПЕРИОДОТ НА ИЗВЕСТУВАЊЕ	48
36. АКТИВНОСТИ ВО РУСИЈА И УКРАИНА	48

ПРИЛОГ 1 – КОНСОЛИДИРАН ГОДИШЕН ИЗВЕШТАЈ

ПРИЛОГ 2 – КОНСОЛИДИРАНА ГОДИШНА СМЕТКА

Извештај на независниот ревизор

До Надзорниот одбор и Акционерите на Алкалоид АД Скопје

Извештај за консолидираните финансиски извештаи

Ние извршивме ревизија на приложените консолидирани финансиски извештаи на Алкалоид АД Скопје и неговите поддружници („Групата“) коишто ги вклучуваат консолидираниот извештај за финансиската состојба заклучно со 31 декември 2024 година, како и консолидираниот биланс на успех, консолидираниот извештај за останата сеопфатна добивка, консолидираниот извештај за промени во главнината и консолидираниот извештај за парични текови за годината којашто завршува тогаш и прегледот на значајните сметководствени политики и други објаснувачки информации.

Одговорност на раководството за консолидираните финансиски извештаи

Раководството е одговорно за подготвувањето и објективното презентирање на овие консолидирани финансиски извештаи во согласност со сметководствените стандарди прифатени во Република Северна Македонија и интерната контрола којашто е релевантна за подготвувањето на консолидираните финансиски извештаи кои што се ослободени од материјално погрешно прикажување, без разлика дали е резултат на измама или грешка.

Одговорност на ревизорот

Наша одговорност е да изразиме мислење за овие консолидирани финансиски извештаи врз основа на нашата ревизија. Ние ја спроведовме нашата ревизија во согласност со Стандардите за ревизија прифатени во Република Северна Македонија („Стандарди“). Тие стандарди бараат да ги почитуваме етичките барања и да ја планираме и извршиме ревизијата за да добиеме разумно уверување за тоа дали консолидираните финансиски извештаи се ослободени од материјално погрешно прикажување.

Ревизијата вклучува извршување на постапки за прибавување на ревизорски докази за износите и обелоденувањата во консолидираните финансиски извештаи. Избраните постапки зависат од расудувањето на ревизорот, вклучувајќи ја и проценката на ризиците од материјално погрешно прикажување на консолидираните финансиски извештаи, без разлика дали е резултат на измама или грешка. Кога ги прави тие проценки на ризикот, ревизорот ја разгледува интерната контрола релевантна за подготвувањето и објективното презентирање на консолидираните финансиски извештаи на ентитетот за да обликува ревизорски постапки коишто се соодветни во околностите, но не за целта на изразување на мислење за ефективност на интерната контрола на ентитетот.

Ревизијата исто така вклучува и оценка на соодветноста на користените сметководствени политики и на разумноста на сметководствените проценки направени од страна на раководството, како и оценка на севкупното презентирање на консолидираните финансиски извештаи.

Ние веруваме дека ревизорските докази коишто ги имаме прибавено се достатни и соодветни за да обезбедат основа за нашето ревизорско мислење.

Мислење

Според нашето мислење, консолидираните финансиски извештаи објективно ја презентираат, во сите материјални аспекти, финансиската состојба на Групата заклучно со 31 декември 2024 година, како и нејзината финансиска успешност и нејзините парични текови за годината којашто завршува тогаш во согласност со сметководствените стандарди прифатени во Република Северна Македонија.

Извештај за други правни и регулаторни барања

Консолидираниот годишен извештај е подготвен од страна на Раководството во согласност со барањата на Законот за трговски друштва, член 384.

Раководството е одговорно за подготвувањето на консолидираната годишна сметка и консолидираниот годишен извештај на Групата, кои се одобрени од страна на Управниот Одбор и Надзорниот Одбор.

Според барањата на Законот за ревизија, известуваме дека историските информации прикажани во консолидираниот годишен извештај подготвен од страна на Раководството на Алкалоид АД Скопје во согласност со член 384 од Законот за трговски друштва е конзистентен во сите материјални аспекти со финансиските информации прикажани во консолидираната годишна сметка и ревидираните консолидирани финансиски извештаи на Групата, на крајот на и за годината која завршува на 31 декември 2024 година.

Драган Давитков
Управител
Драган Давитков
Овластен ревизор

ПрајсвотерхаусКуперс РЕВИЗИЈА ДОО Скопје

27 февруари 2025 година
Скопје, Република Северна Македонија

КОНСОЛИДИРАН ИЗВЕШТАЈ ЗА ФИНАНСИСКАТА СОСТОЈБА

	Белешка	За годината што завршува на 31 декември	
		2024	2023
Средства			
Нетековни средства			
Материјални средства	6	8.250.537	8.059.289
Нематеријални средства	7	2.292.327	2.148.382
Вложување во недвижности	8	203.875	-
Одложени даночни средства	19	27.388	24.243
Вложувања во хартии од вредност расположливи за продажба	10	75.162	9.231
Останати долгорочни побарувања	13	85.244	90.692
		10.934.533	10.331.837
Тековни средства			
Залихи	11	6.086.226	5.577.893
Побарувања од купувачите	12	3.415.155	2.848.723
Останати побарувања	13	661.847	727.501
Пари и парични еквиваленти	14	373.471	467.955
		10.536.699	9.622.072
Вкупно средства		21.471.232	19.953.909
Акционерска главнина и обврски			
Капитал и резерви			
Акционерски капитал	15	2.220.127	2.220.127
Сопствени акции	15	(109.285)	(109.285)
Законски резерви		628.687	626.632
Останати резерви	16	2.010.287	2.083.175
Задржана добивка		9.944.080	8.969.840
Малцински удел		515	544
		14.694.411	13.791.033
Долгорочни обврски			
Долгорочни кредити	17	739.023	714.239
Обврски за отпремнини	18	64.046	59.698
Одложени даночни обврски	19	8.161	4.410
		811.230	778.347
Тековни обврски			
Обврски кон добавувачите и останати обврски	20	4.464.612	4.190.772
Данок на добивка		83.574	38.285
Краткорочни кредити	17	1.417.405	1.155.472
		5.965.591	5.384.529
Вкупно обврски		6.776.821	6.162.876
Вкупно акционерска главнина и обврски		21.471.232	19.953.909

Белешките кон консолидираните финансиски извештаи од страна 8 до 45 се интегрален дел на овие консолидирани финансиски извештаи и треба да се читаат во врска со истите.

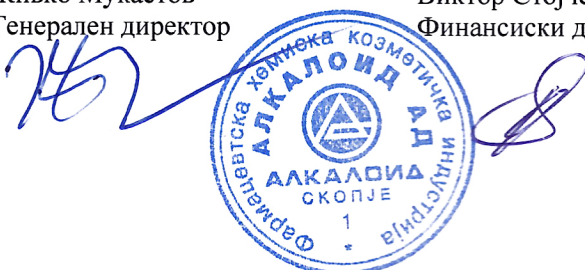
Консолидираните финансиски извештаи се одобрени од страна на Управниот одбор на Групата на ден 13 февруари 2025 година.

Одобрено од:

Живко Мукаетов
Генерален директор

Виктор Стојчевски
Финансиски директор

Горан Минов
Овластен сметководител
Уверение број: 0101521

КОНСОЛИДИРАН БИЛАНС НА УСПЕХ

	Белешка	За годината што завршува на 31 декември	
		2024	2023
Продажби	5	19.005.696	16.512.978
Трошоци содржани во продадени готови производи и трговски стоки	23	(10.393.389)	(8.937.595)
Бруто добивка		8.612.307	7.575.383
Трошоци за истражување и развој	23	(227.849)	(189.147)
Трошоци на продажба и маркетинг	23	(5.543.521)	(4.726.887)
Административни трошоци	23	(833.062)	(805.911)
Останати приходи од работењето	21	492.482	441.058
Останати расходи од работењето	22	(508.684)	(471.707)
Добивка од работењето		1.991.673	1.822.789
Трошоци на финансирањето (нето)	26	(52.821)	(37.129)
Добивка пред оданочување		1.938.852	1.785.660
Данок на добивка	27	(254.832)	(208.796)
Нето добивка за годината		1.684.020	1.576.864
Расположливо на:			
– Акционерите на Групата		1.684.049	1.576.905
– Малцински удел		(29)	(41)
Нето добивка за годината		1.684.020	1.576.864
Заработувачка по акција (во денари)			
- Основна	28	1.198,16	1.121,92

Белешките кон консолидираните финансиски извештаи од страна 8 до 48 се интегрален дел на овие консолидирани финансиски извештаи и треба да се читаат во врска со истите.

КОНСОЛИДИРАН ИЗВЕШТАЈ ЗА ОСТАНАТА СЕОПФАТНА ДОБИВКА

	Белешка	За годината што завршува на 31 декември	
		2024	2023
Нето добивка		1.684.020	1.576.864
Останата сеопфатна добивка:			
<i>Останата сеопфатна добивка која не се реклаификува во билансот на успех:</i>			
Објективна вредност на вложувањата	16	7.838	680
Ревалоризација на земјиште	16	(79.298)	446.882
<i>Останата сеопфатна добивка која може да се рекалификува последователно во билансот на успех:</i>			
Ефект од курсни разлики	16	(1.428)	(24.620)
Останата консолидирана сеопфатна добивка по оданочување		(72.888)	422.942
Вкупна консолидирана сеопфатна добивка за годината		1.611.132	1.999.806
Вкупна консолидирана сеопфатна добивка расположливи на:			
Акционерите на Групата		1.611.161	1.999.847
Малцински удел		(29)	(41)

Белешките кон консолидираните финансиски извештаи од страна 8 до 48 се интегрален дел на овие консолидирани финансиски извештаи и треба да се читаат во врска со истите.

КОНСОЛИДИРАН ИЗВЕШТАЈ ЗА ПРОМЕНИТЕ ВО ГЛАВНИНАТА
За годината што завршува на 31 декември 2024

	Акционерски капитал	Сопствени акции	Законски резерви	Ревалоризациони резерви	Останати резерви	Задржана добивка	Малцински удел	Вкупно
На 1 јануари 2023	2.220.127	(109.285)	623.368	1.477.523	182.710	8.112.887	585	12.507.915
Издвојувања од резерви	-	-	2.318	-	-	(2.318)	-	-
Дивиденда (Белешка 29)	-	-	-	-	-	(688.699)	-	(688.699)
Нето добивка за годината	-	-	-	-	-	1.576.905	(41)	1.576.864
Останати корекции	-	-	-	-	-	(198)	-	(198)
<i>Консолидиран извештај за сеопфатната добивка</i>								
Објективна вредност на вложувањата (Белешка 10)	-	-	-	-	680	-	-	680
Ревалоризација на земјиште	-	-	-	446.882	-	-	-	446.882
Ефект од курсни разлики	-	-	946	-	(24.620)	(28.737)	-	(52.411)
	-	-	946	446.882	(23.940)	(28.737)	-	395.151
На 31 декември 2023	2.220.127	(109.285)	626.632	1.924.405	158.770	8.969.840	544	13.791.033
Откуп на сопствени акции	-	-	-	-	-	-	-	-
Издвојувања од резерви	-	-	2.350	-	-	(2.350)	-	-
Дивиденда (Белешка 29)	-	-	-	-	-	(758.975)	-	(758.975)
Нето добивка за годината	-	-	-	-	-	1.684.049	(29)	1.684.020
Останати корекции	-	-	-	-	-	407	-	407
<i>Консолидиран извештај за сеопфатната добивка</i>								
Објективна вредност на вложувањата (Белешка 10)	-	-	-	-	7.838	-	-	7.838
Трансфер од ревалоризациони резерви	-	-	-	(79.298)	-	71.368	-	(7.930)
Ефект од курсни разлики	-	-	(295)	-	(1.428)	(20.259)	-	(21.982)
	-	-	(295)	(79.298)	6.410	51.109	-	(22.074)
На 31 декември 2024	2.220.127	(109.285)	628.687	1.845.107	165.180	9.944.080	515	14.694.411

Белешките кон консолидираните финансиски извештаи од страна 8 до 48 се интегрален дел на овие консолидирани финансиски извештаи и треба да се читаат во врска со истите.

КОНСОЛИДИРАН ИЗВЕШТАЈ ЗА ПАРИЧНИТЕ ТЕКОВИ

	За годината што завршува на 31 декември	
	2024	2023
Парични текови од оперативни активности		
Наплатено од купувачи	18.443.887	16.498.488
Платено на добавувачите и вработените	(16.769.982)	(14.542.080)
Паричен тек од работењето	1.673.905	1.956.408
Приливи од камати	20.090	15.532
Данок на добивка	(50.053)	(61.860)
Нето парични текови од оперативните активности	1.643.942	1.910.080
Парични текови од инвестициони активности		
Набавка на постојани средства	(1.173.759)	(1.324.262)
Добиени субвенции	58.045	(4.281)
Набавкана вложувања во хартии од вредност расположливи за продажба, нето	(58.128)	-
Нето парични текови користени за инвестициони активности	(1.173.842)	(1.328.543)
Парични текови од финансиски активности		
Приливи од кредити	4.782.543	4.156.696
Отплата на кредити	(4.512.873)	(3.791.158)
Платени камати	(63.554)	(41.266)
Надоместоци на акционерите и данок на исплатена дивиденда и други распределби од добивката	(758.677)	(688.313)
Нето парични текови користени за финансиски активности	(552.561)	(364.041)
Нето намалување на пари и парични еквиваленти	(82.461)	217.496
Пари и парични еквиваленти на почеток на годината	467.955	287.400
Ефект од курсни разлики	(12.023)	(36.941)
Пари и парични еквиваленти на крајот на годината	373.471	467.955

Белешките кон консолидираните финансиски извештаи од страна 8 до 48 се интегрален дел на овие консолидирани финансиски извештаи и треба да се читаат во врска со истите.

БЕЛЕШКИ КОН КОНСОЛИДИРАНИТЕ ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ**1. ОПШТИ ИНФОРМАЦИИ ЗА ГРУПАТА**

Алкалоид АД Скопје (во понатамошниот текст: Матичното друштво) и неговите подружници (во понатамошниот текст: Групата) произведува и продава разновидни фармацевтски, хемиски и козметички производи, како и производи од билно потекло. Алкалоид АД Скопје се состои од дваесет и пет подружници, две спортски друштва и една фондација во Република Северна Македонија и други земји. Називите на подружниците се дадени во точка 2.2 од Белешките кон консолидираните финансиски извештаи.

Производството на Групата се одвива на локациите во Скопје и Белград. Алкалоид АД Скопје, Матичното друштво е акционерско друштво, основано и со седиште во Република Северна Македонија. Адресата на Матичното друштво е: Бул. Александар Македонски 12, 1000 Скопје Република Северна Македонија

Акциите на Алкалоид АД Скопје котираат на официјалниот пазар на Македонската берза за хартии од вредност од 2002 година.

2. СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПОЛИТИКИ

Основните сметководствени политики кои се применети при подготвувањето на консолидираните финансиски извештаи се дадени подолу. Сметководствените политики се применуваат конзистентно во текот на целата презентирана година.

2.1. Основа за подготовка на консолидираните финансиски извештаи

Во согласност со одредбите на Законот за трговски друштва (“Службен весник” бр.28/04, 84/05, 71/06, 25/07, 87/08, 17/09, 23/09, 42/10, 48/10, 8/11, 21/11, 24/11, 166/12, 70/13, 119/13, 120/13, 187/13, 13/14, 41/14, 138/14 88/15, 192/15, 6/16, 30/16, 61/16, 64/18, 120/18, 195/2018, 225/2018, 239/2018, 290/20,215/21 и 99/2022) правните лица во Република Северна Македонија имаат обврска да водат сметководство и да подготвуваат финансиски извештаи во согласност со усвоените меѓународни стандарди за финансиско известување објавени во Службен весник на Република Северна Македонија.

На 29 декември 2009 година, донесен е нов Правилник за водење сметководство (“Службен весник” 159/09, 164/10 и 107/11) во кој се објавени Меѓународните сметководствени стандарди (МСС), Меѓународните стандарди за финансиско известување (МСФИ), заедно со толкувањата на Постојниот комитет за толкување (ПКТ) и толкувањата на Комитетот за толкување на меѓународното финансиско известување (КТМФИ), утврдени и издадени од Одборот за меѓународни сметководствени стандарди (ОМСС) заклучно со 1 јануари 2009 година. Овој правилник стапи во примена од 1 јануари 2010 година.

На 3 април 2024 објавен е нов Правилникот за водење сметководство (издаден во Службен весник на РМ бр. 75/24) каде што беа објавени ажурираните МСФИ, КТМФИ, и ПКТ како и МСФИ, КТМФИ, и ПКТ за кои погоре е наведено дека не беа издадени со постоечкиот Правилник за водење сметководство. Новиот Правилник за водење на сметководство ќе започне да се применува од 1 јануари 2025 освен Меѓународниот стандард за финансиско известување 17 Договори за осигурување кој ќе отпочне да се применува од 1 јануари 2028 година, и Меѓународниот стандард за финансиско известување 9 Финансиски инструменти кој ќе отпочне да се применува од 1 јануари 2028 година.

БЕЛЕШКИ КОН КОНСОЛИДИРАНИТЕ ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ**2. СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПОЛИТИКИ (продолжение)****2.1. Основа за подготвување на консолидираните финансиските извештаи (продолжение)****МСФИ 15, Приходи од договори со купувачи**

Основниот принцип на овој стандард е дека приходот треба да биде признаен кога добрата или услугите се пренесени на купувачот, по цената на трансакцијата. Секој збир од добра или услуга кои се различни, мора да бидат посебно признаени, и попустот на договорната цена мора генерално да се алоцира на поединечните елементи. Кога надоместокот варира од било која причина, минимални износи мора да бидат признаени ако не постои значаен ризик истите да се анулираат. Трошоците кое се случиле за да се обезбеди договорот со купувачите, треба да бидат капитализирани и амортизирани за периодот кога користите од договорот се конзумирале.

Согласно прелиминарната проценка на Групата овој стандард не се очекува да има значаен ефект врз финансиските извештаи.

МСФИ 16, Лизинг

Овој стандард ги определува принципите за признавање, мерење, презентирање и обелоденување на лизинг договорите. Сите договори за лизинг резултираат со тоа што корисникот на лизинг добива право на користење на средство со започнување на лизингот како и финансирање доколку плаќањата за лизингот се вршат со текот на времето. МСФИ 16 ја елиминира класификацијата на лизингот како оперативни или финансиски наеми како што се бара со МСС 17 и, наместо тоа, воведува единствен сметководствен модел на корисникот на лизинг. Од корисниците на лизинг ќе се бара да ги признаат: (а) средствата и обврските за сите договори за лизинг со рок на траење повеќе од 12 месеци, освен ако средство е со мала вредност; и (б) амортизација на средствата од договорите за лизинг одделно од каматата на обврските од наемот во билансот на успех и други сеопфатни приходи. МСФИ 16 суштински ги пренесува сметководствените барања на давателот на лизинг во МСС 17. Следствено, давателот на лизинг продолжува да ги класифицира своите договори за лизинг како оперативни или финансиски наеми и различно да ги евидентира тие два типа на наеми.

Информациите дадени подолу се прелиминарни и можно е конечните износи вклучени во финансиските извештаи за годината што завршува на 31 декември 2025 година да се разликуваат од оние прикажани подолу. Ова се должи на евентуално дополнително појаснување и соопштение на Министерството за Финансии во однос на примената на новиот правилник за сметководство во текот на 2025 година.

Од датумот на примена, новиот стандард за лизинг ќе има материјално влијание врз финансиските извештаи на Групата, особено врз вкупната актива и прикажувањето на финансиската состојба. Групата главно закупува простории, и ефектот од транзиција на 1 јануари 2025 на право на користење на средствата и обврската за лизинг се очекува да бидат МКД 709.343 илјади. Освен овој ефект, Друштвото не очекува материјален ефект на финансиските извештаи.

Придружните консолидирани финансиски извештаи се составени во согласност со принципот на набавна вредност, освен ако не е поинаку наведено во сметководствените политики кои се дадени во натамошниот текст. Во составувањето на овие консолидирани финансиски извештаи Матичното друштво ги применува сметководствените политики наведени во белешката 2.

БЕЛЕШКИ КОН КОНСОЛИДИРАНИТЕ ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ

2. СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПОЛИТИКИ (продолжение)

2.1. Основа за подготвување на консолидираните финансиските извештаи (продолжение)

Овие финансиски извештаи се подготвени врз основа на принципот на континуитет.

Износите содржани во консолидираните финансиски извештаи на Матичното друштво се прикажани во илјади македонски денари. Денарот претставува официјална валута на известување во Република Северна Македонија.

Подготвувањето на консолидираните финансиски извештаи во согласност со Законот за трговски друштва и Правилникот за водење на сметководство бара примена на проценки и претпоставки од страна на раководството на Групата, кои влијаат врз искажаните позиции во консолидираните финансиски извештаи. Иако оценките на раководството се базираат на разумни информации и познавања за настаните и активностите, фактичките резултати може да се разликуваат од проценките. Проценките на раководството се прикажани во Белешка 4.

2.2. Подружници

Подружниците се правни лица кај кои Матичното друштво има контрола врз финансиските и деловните политики и поседува повеќе од една половина од гласачките права. Постоењето на и ефектот од поседувањето на гласовите се зема во предвид при одредување дали Матичното друштво има контрола врз друго правно лице. Набавната вредност на вложувањето претставува објективна вредност на даденото средство. Матичното друштво ги евидентира вложувањата по нивната набавна вредност намалена за евентуално обезвреднување.

Подружниците се целосно консолидирани од моментот на воспоставување на контрола од страна на Матичното друштво врз истите. Подружниците се елиминираат од консолидацијата во моментот на престанок на контролата од страна на Матичното друштво.

Приложените консолидирани финансиски извештаи ги опфаќаат финансиските извештаи на Матичното друштво Алкалоид АД Скопје и следните подружници:

БЕЛЕШКИ КОН КОНСОЛИДИРАНИТЕ ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ

2. СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПОЛИТИКИ (продолжение)

2.2. Подружници (продолжение)

	2024	2023
	учество	учество
Алколоид ДОО Загреб, Хрватска	100%	100%
Алколоид ДОО Белград, Србија	100%	100%
Алколоид ИНТ ДОО Љубљана, Словенија	100%	100%
Алколоид ДОО Сараево, Босна и Херцеговина	100%	100%
Алколоидфарм СА Фрибург, Швајцарија	100%	100%
Алколоид ЕООД Софија, Бугарија	100%	100%
АЛК&КОС Фармацеутицалс Шпк Приштина, Косово	100%	100%
Алколоид Билна аптека ДООЕЛ Скопје, С. Македонија	100%	100%
Алколоид Конс ДООЕЛ Скопје, С. Македонија	100%	100%
Алколоид УСА ЛЛЦ Колумбус, Охајо САД	49%	49%
Фондација „Трајче Мукаетов“ Скопје, С. Македонија	100%	100%
Алколоид ДОО Подгорица, Црна Гора	100%	100%
ООО Алколоид РУС Москва, Русија	100%	100%
Алколоид ФАРМ ДОО Љубљана, Словенија	100%	100%
Алколоид Веледрогерија ДОО Белград, Србија	100%	100%
Алколоид Иљач ТЛС Истанбул, Турција	100%	100%
АЛКА-ЛАБ ДОО Љубљана, Словенија	100%	100%
Алколоид Шпк Тирана, Албанија	100%	100%
ТОВ Алколоид Киев, Украина	100%	100%
Алколоид ЛГЛ ДОО Загреб, Хрватска	100%	100%
Алколоид УК Лимитед, Велика Британија	100%	100%
РК АЛКАЛОИД РАКОМЕТ СКОПЈЕ, С.Македонија	100%	100%
РК МУЛТИ ЕСЕНС СКОПЈЕ, С.Македонија	100%	100%
Алколоид Букурешт С.Р.Л., Романија	100%	100%
Алколоид СЕЕ ДОО Белград, Србија	100%	100%
Алколоид Фарма Интернационал Загреб, Хрватска	100%	-
Алколоид Казахстан ЛЛП, Казахстан	100%	-
Алколоид Енергетика ДООЕЛ, Македонија	100%	-

Иако вложувањето на Алколоид АД Скопје во Алколоид УСА ЛЛЦ Колумбус, Охајо САД изнесува 49%, Матичното друштво поседува контрола.

Во 2024 година АЛКАЛОИД регистрираше нови друштва во Хрватска и Казахстан, со назив Алколоид Фарма Интернационал Загреб и Алколоид Казахстан ЛЛП. Друштвата се во 100% сопственост на АЛКАЛОИД АД Скопје. Во 2024 година АЛКАЛОИД регистрираше ново друштво и во Македонија, со назив Алколоид Енергетика ДООЕЛ. Друштвото е во 100% сопственост на АЛКАЛОИД АД Скопје.

Во 2023 година АЛКАЛОИД регистрираше ново друштво во Србија, со назив Алколоид СЕЕ ДОО Белград. Друштвото е во 100% сопственост на АЛКАЛОИД АД Скопје.

Матичното друштво има претставништва во Русија и Украина. Резултатите од работењето на претставништвата се вклучени во овие консолидирани финансиски извештаи.

Консолидација на ентитети со сопственост помала од 50%. Раководството заклучи дека Групата го контролира Алколоид УСА ДОО Колумбус, иако поседува помалку од половина од гласачките права на оваа подружница. Ова е поради тоа што Групата е најголемиот акционер со 49% акционерски интерес. Склучениот договор меѓу акционерите му дава право на Алколоид АД да именува, смени и определува надоместок на раководството одговорно за оперативните активности.

БЕЛЕШКИ КОН КОНСОЛИДИРАНИТЕ ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ

2. СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПОЛИТИКИ (продолжение)

2.3. Сегментно известување

Известувањето по оперативни сегменти е конзистентно со начините на интерно известување за потребите на Управниот одбор. Управниот одбор е одговорен за стратешките одлуки за секој од сегментите.

На 31 декември 2024 година, Групата беше организирана во четири известувачки сегменти:

- **Фармација** - производство и продажба на лекови за хумана медицина, ветеринарни лекови и фармацевтски сировини,
- **Хемија** - производство и продажба на хемиски производи,
- **Козметика** - производство и продажба на козметички производи,
- **Билкарство** - производство и продажба на производи од билно потекло.

Севкупната производна програма на фармацевтски производи на Алкалоид - Фармација се состои од следниве фармацевтски форми:

- Орални цврсти дозни форми: Таблети - конвенционално и модифицирано ослободување, филм-таблети, обложени таблети, подјазични таблети, капсули, сув прашок за орална суспензија.
- Течни дозни форми за орална употреба: Раствори за орална употреба, сирупи, суспензии.
- Топикални препарати: Кремови, масти, раствори, гелови, спрејови, вагиналети, супозитории.
- Стерилни дозни форми: Парентерални мало-волуменски, капки за очи, масти за очи.

Покрај капацитетите за производство на готови фармацевтски производи Алкалоид-Фармација има погон за екстракција на опиоиди, кој вклучува производство на морфин и негови деривати како фармацевтски сировини.

Сегментот Алкалоид - Хемија денес има развиена програма за производство на хемикалии и реагенси од органско и неорганско потекло, со ра, puriss, purum и со фармакопејски квалитети. Истите се наменети за лабораториите во институтите, факултетите, клиниките, фармацевтската и козметичката индустрија, како и во процесите на производство на други индустрии.

Палетата на производи на Алкалоид - Козметика се состои од производите за нега на кожа, производите за нега на детска кожа, сапуни, производите за нега на коса, производите за нега на заби, парфемската колекција за мажи, парфемската колекција за жени, како и козметиката за домаќинството. Состојките кои се составен дел на производите се набавуваат од добавувачи кои ги задоволуваат високите стандарди за квалитет и истите се во согласност со барањата на Европската директива за квалитетен козметички производ.

Главни дејности во Алкалоид - Билкарство се обработка, мешање и пакување на билни сировини како корени, листови, овошје, семе итн.

Приходите по сегменти се приходи кои се обелоденети во консолидираниот биланс на успех на Групата, коишто се директно поврзани со работењето на сегментот и соодветен дел од останатите приходи на Групата кои што се распределени на разумна основа на сегментот.

БЕЛЕШКИ КОН КОНСОЛИДИРАНИТЕ ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ**2. СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПОЛИТИКИ (продолжение)****2.3. Сегментно известување (продолжение)**

Расходите по сегменти се расходи кои се обелоденети во консолидираниот биланс на успех на Групата, коишто се директно поврзани со работењето на сегментот и соодветен дел од останатите расходи на Групата кои што се распределени на разумна основа на сегментот.

Нето оперативните средства на Групата се состојат примарно од материјални и нематеријални средства, залихи и побарувања намалени за нето оперативните обврски, додека нето финансиските средства на Групата примарно се состојат од парични средства и парични еквиваленти, останати тековни финансиски средства намалени за финансиски обврски, одложен данок и данок на добивка.

Сметководствените политики на сегментите се исти со сметководствените политики на Групата. Ова се всушност податоците кои што се репортираат на управувачките структури за целите на донесување одлуки за распределба на ресурсите и за оценување на резултатите од работењето на сегментите.

2.4. Наеми

Наем при кој во основа сите ризици и користи кои произлегуваат од сопственоста на едно средство не се пренесуваат на корисникот на наемот, се класифицира како оперативен наем. Плаќањата за оперативен наем (нето од олеснителни плаќања од страна на наемодавачот) се признаени како расход во консолидираниот Биланс на успех на праволиниска основа во рамките на времетраењето на наемот.

2.5. Курсни разлики**Функционална валута и валута на презентирање**

Овие консолидирани финансиски извештаи се презентирани во илјади македонски денари, која претставува функционална валута и валута за презентирање на Алкалоид АД Скопје, матичното друштво.

Трансакции и состојби

Трансакциите направени во странски средства на плаќање се пресметуваат во македонски Денари по курсот кој важел на денот на трансакцијата. Курсните разлики настанати од таквите трансакции во текот на годината и од сведувањето на средствата и обврските искажани во странски средства за плаќање по курсот кој важел на денот на Консолидираниот Извештај за финансиската состојба, се искажуваат во Консолидираниот Биланс на успех како приходи или расходи. Курсните разлики настанати од искажувањето во Денари на вложувањата изразени во странски средства за плаќање, се прикажани во главнината.

Подружници

Средствата и обврските се пресметани според крајниот курс на денот на консолидираниот извештај за финансиската состојба. Приходите и расходите се пресметани со примена на просечниот курс за периодот на известување (освен ако просечниот курс не претставува разумна основа за изразување на кумулативниот ефект на курсевите на денот на трансакцијата, во кој случај е користен курсот на трансакцијата).

БЕЛЕШКИ КОН КОНСОЛИДИРАНИТЕ ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ

2. СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПОЛИТИКИ (продолжение)

2.5. Курсни разлики (продолжение)

Средствата и обврските на надворешното работење на Групацијата, се преведуваат по валутата на датумот на известување за целите на презентирање на консолидираните финансиски извештаи. Приходите и расходите се преведуваат според просечните курсеви за тој период, освен ако курсот на валутата не се менува значително во тој период, во којшто случај се користат курсевите на денот на трансакциите. Курсните разлики што произлегуваат, доколку ги има, се признаваат во останата сеопфатна добивка и се акумулираат во девизната резерва и доколку е соодветно се распределува на неконтролирано учество.

2.6. Материјални средства

Материјалните средства иницијално се прикажуваат по нивната набавна вредност. Земјиштето последователно се евидентира по објективна вредност врз основа на процена направена од страна на независен проценител. Останатите материјални средства се искажани по нивната набавна вредност намалена за исправката на вредност. Набавната вредност претставува фактурна вредност на набавените материјални средства зголемена за сите трошоци настанати до нивното ставање во употреба.

Издатоците за реконструкција, адаптација или друго вложување со кои се зголемува корисниот век на употреба или капацитетот се капитализираат со нивното настанување. Трошоците за редовно одржување и поправки се евидентираат на товар на трошоците на работењето во моментот на нивното настанување.

Позитивниот ефект од проценката на земјиштето се евидентира на главнината како ревалоризациона резерва. Негативниот ефект од проценката на земјиштето се евидентира на главнината, до износот на ревалоризационата резерва на одредено средство, а разликата се евидентира во консолидираниот Биланс на успех. Остатокот од ревалоризационата резерва се пренесува на задржаната добивка во моментот на отуѓувањето.

Земјиштето не се амортизира. Амортизацијата на останатите материјални средства се пресметува со примена на праволиниската метода и е наменета за алоцирање на набавната или проценетата вредност на основните средства во еднакви годишни износи во текот на предвидениот век на употреба на материјалните средства. Предвидениот корисен век на средствата е:

Згради	20 - 40	години
Опрема за производство	10 - 20	Години
Возила	4	Години
Мебел, компјутери и останата опрема	3 - 10	Години

Резидуалната вредност на средствата и нивниот предвиден век на користење се проценува на датумот на консолидираниот извештај за финансиската состојба и се коригира доколку е потребно.

Сегашната вредност на материјалните средства се намалува до износот на надоместливиот износ во случај кога сегашната вредност е повисока од надоместливиот износ.

Отстапените или на друг начин отуѓени материјални средства се елиминираат од консолидираниот извештај за финансиската состојба заедно со исправката на вредноста. Добивката или загубата што произлегува од таквото отуѓување се признава во Билансот на успех.

БЕЛЕШКИ КОН КОНСОЛИДИРАНИТЕ ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ

2. СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПОЛИТИКИ (продолжение)

2.7. Нематеријални средства

Нематеријалните средства се состојат од жигови и патенти (име, лого), лиценци лиценци (набавени од трети страни) и софтвер како и интерно генерирани нематеријални средства (лекови, козметика, билки и хемија развиени од страна на Друштвото). Нематеријалните средства се евидентираат по нивната набавна вредност намалена за исправката на вредноста. Набавната вредност претставува фактурна вредност на набавените нематеријални средства зголемена за сите трошоци настанати до нивното право на користење.

Амортизацијата на нематеријалните средства се врши во еднакви годишни износи во текот на предвидениот век на употреба на нематеријалните средства, а најмногу до 10 години.

Предвидениот корисен век на средствата е:

Софтвер	5 години
Интерно генерирани нематеријални средства	10 години
Жигови патенти и лиценци	10 Години

Нематеријалните средства со конечен животен век кои што се стекнати одделно се прикажуваат по нивната набавна вредност, намалени за акумулираната амортизација и за исправката на вредност. Предвидениот век на употреба и методот на амортизација се предмет на испитување на крајот на секој период за известување.

Трошоци за истражување и развој

Издатоците за истражување се признаваат како расходи при нивното настанување. Интерно генерираните нематеријални средства кои произлегуваат од фазата на развој се признаваат доколку и само доколку може да го демонстрираат следното:

- Техничка изводливост за довршување на нематеријалното средство, така што тоа да биде расположливо за употреба или продажба,
- Неговата намера е да го доврши нематеријалното средство и да го користи или продаде,
- Неговата способност да го користи или продаде нематеријалното средство.
- Како нематеријалното средство ќе создава веројатни идни економски користи.
- Расположливоста на соодветни технички, финансиски и други ресурси за довршување на развојот и за употреба или продажба на нематеријалното средство,
- Неговата способност за веродостојно мерење на издатокот кој може да му се припише на нематеријалното средство за време на неговиот развој.

Износот на иницијално признатите интерно генерирани нематеријални средства е збир од настанатите трошоци од денот кога нематеријалното средство за прв пат ги исполнува критериумите за признавање наведени погоре. Во случај кога интерно генерираните нематеријални средства не ги задоволуваат критериумите наведени погоре, трошоците за развој се признаваат во консолидираниот Биланс на успех во периодот во кој што се настанати.

Последователно по иницијалното признавање, интерно генерираните нематеријални средства се прикажуваат по нивната набавна вредност намалени за акумулираната амортизација и исправката на вредност на ист начин како и одделно стекнатите нематеријални средства.

БЕЛЕШКИ КОН КОНСОЛИДИРАНИТЕ ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ**2. СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПОЛИТИКИ (продолжение)****2.8. Вложувањата во недвижности**

Вложувањата во недвижности, се состои од земјиште, кое се чува за тековна неопределена идна употреба. Вложувањата во недвижности се водат по објективна вредност, односно пазарна, која ги одразува пазарните услови на денот на известување. Добивките или загубите кои произлегуваат од промените во објективна вредноста на вложувањата во недвижности се составен дел на билансот на успех во периодот во кој истите настануваат, вклучувајќи ги и соодветните даночни ефекти. Пазарната вредност се одредува на основа на проценка спроведена од независни проценители.

Преносот во или од вложувања во недвижности се прави кога има промена во употребата на средството. За пренос од вложување во недвижност во средство кое се користи од страна на Групата, набавната вредност во последователната евиденција на средството е објективната вредност на тоа средство на датумот кога е направен преносот.

Доколку средство кое се користи од страна на Групата се пренесе во вложувања во недвижности, вредноста на тоа средство се утврдува во согласност со политиката за недвижности, постројки и опрема до датумот кога е направен преносот. Секоја разлика на датумот помеѓу сметководствената вредност на недвижностите во согласност со МСС 16 и нивната објективна вредност ја евидентира на ист начин како и ревалоризацијата во согласност со МСС 16.

Вложувањата во недвижности се депризнаваат кога ќе бидат оттуѓени или кога тие трајно ќе бидат повлечени од употреба, а идна економска корист не се очекува од нивната продажба. Разликата помеѓу нето приливите од продажба и сметководствената вредност на средството се признава во билансот на успех во периодот кога средството е депризнаено.

2.9. Обезвреднување на нефинансиските средства

Средствата кои имаат неограничен век на користење и не се амортизираат, се предмет на годишна анализа за можноста од нивно обезвреднување. Средствата кои се амортизираат се предмет на анализа за можноста од нивно обезвреднување секогаш кога настаните или измените во деловните услови укажуваат дека нивната сегашна вредност е повисока од проценетата надоместувачка вредност. Загубата од обезвреднување се евидентира за износот за кој сегашната вредност на средството ја надминува вредноста за неговото повторно надоместување.

Надоместувачката вредност претставува повисоката вредност од нето продажната цена на средството, намалена за трошоците на продажба и неговата употребна вредност. Со цел за да се процени обезвреднувањето, средствата се групирани во најмали единици кои генерираат пари. Нефинансиските средства, освен гудвилот, кои се обезвреднети се проценуваат за можната корекција на обезвреднувањето на датумот на Консолидираниот Извештај за финансиската состојба.

БЕЛЕШКИ КОН КОНСОЛИДИРАНИТЕ ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ**2. СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПОЛИТИКИ (продолжение)****2.10. Финансиски средства**

Финансиските средства на Групата се класифицирани во следните категории: позајмици и побарувања и хартии од вредност расположливи за продажба. Класификацијата на вложувањата е направена во зависност од намената за која финансиските средства се набавени. Класификацијата на финансиските средства се одредува во моментот на нивната набавка и се анализира на секој датум на известување.

Позајмици и побарувања

Позајмиците и побарувањата се финансиски средства со дефинирани услови за плаќање и не се котирани на пазарите на хартии од вредност. Позајмиците и побарувањата се вклучени во тековните средства, освен оние кои имаат доспевање подолго од 12 месеци по датумот на Консолидираниот Извештај за финансиската состојба. Позајмиците и побарувањата се прикажани во Консолидираниот Извештај за финансиската состојба на позицијата Побарувања од купувачите и останати побарувања (Белешка 2.11).

Побарувањата од купувачите се искажани по фактурираната вредност намалена за исправката на побарувањата. Исправката на вредноста на побарувањата од купувачите се врши секогаш кога постојат објективни докази дека побарувањето не може да се наплати. Индикаторите кои се користат при проценката за ненаплативост на побарувањата се: несолвентност, можноста од ликвидација и стечај и доцнење при исплатата на побарувањата. Износот на исправката на вредноста претставува разлика помеѓу фактурната вредност на побарувањата и износот кој се очекува да биде надоместен. Направената исправка на побарувањата се прикажува на позицијата: “Трошоци на продажба и маркетинг” во консолидираниот Биланс на успех.

Хартии од вредност расположливи за продажба

Финансиските средства “расположливи за продажба” се класифицирани како нетековни средства, освен оние кои раководството планира да ги отуѓи во период пократок од 12 месеци по датумот на Консолидираниот Извештај за финансиската состојба.

Набавката и продажбата на финансиските средства се евидентира на денот на тргувањето. Вредноста на набавката ги вклучува и трошоците за трансакцијата. Финансиските средства се бришат од евиденцијата во моментот на нивната продажба или во моментот на завршување на правото за добивање на надоместок. Финансиските средства “расположливи за продажба” се вреднуваат по нивната пазарна вредност. Групата исто така има вложувања во акции кои не котираат на пазар за хартии од вредност но се класифицирани како финансиски средства „расположливи за продажба“ и се вреднуваат по набавна вредност, бидејќи Групата очекува дека набавната вредност ќе се приближи до пазарната вредност. Позајмиците и побарувањата се вреднуваат по нивната амортизирана вредност со примена на ефективна каматна стапка.

Промените во вредноста на финансиските средства се евидентираат во главнината и Консолидираниот Извештај за сеопфатна добивка, освен загубите од обезвреднување на финансиските средства, каматите пресметани со ефективна каматна метода и курсните разлики на финансиските средства кои што се признаваат во консолидираниот Биланс на успех.

БЕЛЕШКИ КОН КОНСОЛИДИРАНИТЕ ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ**2. СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПОЛИТИКИ (продолжение)****2.10. Финансиски средства(продолжение)****Хартии од вредност расположливи за продажба(продолжение)**

Во моментот на продажба на финансиските средства, акумулираниот износ во главнината што произлегува од промената на вредноста на финансиските средства се евидентира во консолидираниот Биланс на успех. Дивидендите што се добиваат од поседувањето на финансиските средства се евидентираат во консолидираниот Биланс на успех со стекнување на правото за добивање парични средства. Пазарната вредност на финансиските средства се базира на последната тргувана цена на акцијата на Македонската берза за хартии од вредност. Вложувањата за кои вредноста не може со сигурност да се измери се прикажани според нивната набавна или ревалоризирана вредност намалена за исправката на вредноста.

На крајот на секој известувачки период, Групата врши анализа на вредноста на финансиските средства. Во случај кога постојат доволно индикатори дека вредноста на финансиските средства е неповратно намалена под нивната сегашна вредност, овие финансиски средства се сметаат за обезвреднети. Во тој случај, разликата помеѓу износот на обезвреднувањето и ревалоризационата резерва во главнината што произлегува од промената на вредноста на финансиските средства се евидентира во билансот на успех. Загубата од обезвреднување на вложувањата која што е евидентирана во консолидираниот Биланс на успех не се враќа повторно преку истиот. Анализата на обезвреднувањето на побарувањата од купувачите е опишана во Белешка 2.11.

2.11. Залихи

Залихите се искажуваат по цената на чинењето или по нето реализационата вредност вредност во зависност од тоа која е пониска.. Цената на чинењето на производството во тек, полупроизводите и готовите производи, ги опфаќа сите директни трошоци на производство и производните општи трошоци. Нето реализационата вредност е проценетата продажна вредност во нормалниот тек на работењето, намалена за варијабилните трошоци за продажба како и сите трошоци поврзани со маркетинг, продажба и дистрибуција. Трошоците за набавка на залихите ги вклучуваат: набавната цена, увозните давачки и други давачки (освен оние кои подоцна се утврдува дека се одбитни од страна на даночните органи), транспорт, ракување и други трошоци кои се директно поврзани со набавката на готови производи, материјали и услуги. Трговските попусти, работи и други слични ставки се одземаат во одредувањето на трошоците за набавка.

2.12. Пари и парични еквиваленти

Парите и паричните еквиваленти се состојат од готовина на сметките во банките и во благајните.

БЕЛЕШКИ КОН КОНСОЛИДИРАНИТЕ ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ**2. СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПОЛИТИКИ (продолжение)****2.13. Акционерски капитал**

Акционерскиот капитал се состои од обични акции. Откупот на сопствени акции се прикажува како намалување на акционерскиот капитал зголемен за сите трошоци за негово откупување или отуѓување. Отуѓувањето на сопствените акции се прикажува како зголемување на акционерскиот капитал и е еднаков на готовинските приливи намалени за сите трошоци на трансакцијата.

2.14. Обврски по кредити

Иницијално, кредитите се прикажуваат по нивната номинална вредност, намалени за трошоците на трансферот. Во понатамошните периоди, кредитите се прикажуваат намалени за пресметаната камата.

Кредитите се прикажани како тековни обврски, освен за делот кој доспева по 12 месеци од денот на консолидираниот извештај за финансиската состојба.

2.15. Обврски кон добавувачи и останати обврски

Финансиските обврски, иницијално вреднувани по објективна вредност, последователно се вреднуваат по амортизирана набавна вредност со примена на методот на ефективна каматна стапка. Методот на ефективна камата е методот на пресметување на амортизирачка набавна вредност на финансиската обврска и на распределба на трошокот од камата во текот на релевантниот период. Ефективната каматна стапка е стапката која точно ги дисконтира очекуваните идни парични плаќања или примања во текот на очекуваниот животен век на инструментот или, до нето сметководствената вредност на финансиската обврска, при иницијалното признавање.

2.16. Данок на добивка

Данокот на добивка се пресметува и плаќа согласно одредбите на Законот за данок на добивка. Плаќањето на месечниот данок се врши аконтативно утврдено од даночните органи. Крајниот данок по стапка од 10% се пресметува на утврдената добивка од консолидираниот Биланс на успех, коригирана за одредени ставки согласно законските одредби. Во однос на подружниците на Групата, данокот на добивка се пресметува врз база на усвоените даночни закони на денот на извештајот за финансиска состојба во земјите каде што генерираат оданочив приход.

Одложен данок

Одложениот данок е пресметан за временските разлики помеѓу даночната основица и сегашната вредност на средствата и обврските. Одложениот данок не се пресметува при почетно вреднување на средствата и обврските, доколку во моментот на трансакцијата нема влијание врз даночната добивка или загуба. Одложениот данок се пресметува со примена на тековната даночна стапка. Одложените даночни обврски се признаваат за сите оданочиви временски разлики. Одложеното даночно средство е пресметано врз основа на веројатноста на постоење на идни оданочиви добивки кои ќе овозможат искористување на одложеното даночно средство.

Одложеното даночно средство е пресметано за временските разлики од вложувања во подружниците, освен ако времето на реализација на временските разлики е контролирано од страна на Групата и е извесно дека истите нема да се реализираат во догледна иднина.

БЕЛЕШКИ КОН КОНСОЛИДИРАНИТЕ ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ

2. СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПОЛИТИКИ (продолжение)

2.17. Користи на вработените

Обврски за пензии

Групата има обврска за исплата на надомести на вработените кои се категоризирани како “Дефинирани користи” и “Дефинирани придонеси”. Обврските се дефинирани како:

- “Дефинирани користи” на вработените - претставува обврска за исплата на надомести во моментот на пензионирање и вообичаено зависи од еден или повеќе фактори како што се години на старост, работен стаж и надоместоци.
- “Дефинирани придонеси” на вработените - претставува обврска за исплата на пензиско осигурување во државни и приватни фондови. Групата нема обврска за исплата на дополнителни износи доколку државните и приватните пензиски фондови немаат доволно средства за исплата на пензиите

Обврската дефинирана во консолидираниот Извештај за финансиската состојба за користите на вработените е прикажана според сегашната вредност на идните готовински одливи. Износот на “Дефинирани користи” се пресметува на годишно ниво од страна на независен актуар со примена на Кредитната метода на проектирани единици. Сегашната вредност на “Дефинирани користи” се пресметува со дисконтирање на проценетите идни готовински одливи, со примена на каматната стапка на високо ликвидни корпоративни обврзници, деноминирани во валутата во која дефинираните користи ќе бидат платени и кои имаат приближно еднаков период на доспевање со периодот на доспевање на дефинираните користи.

Групата има законска обврска за исплата на пензиско осигурување во државни и приватни фондови. По исплатата на придонесите за пензиско осигурување, Групата нема идна обврска по овој основ. Придонесите се евидентираат како користи на вработените во Консолидираниот Биланс на успех во моментот на нивно доспевање. Однапред платените придонеси се евидентираат како побарувања само доколку се осигура иден поврат на платените средства или идно намалување на обврската.

Престанок на работен однос по основ на деловни причини

На вработените во Групата кај кои престанал работниот однос по основ на деловни причини или доброволно, им се исплаќа паричен надомест. Надоместот за престанок на работниот однос по основ на деловни причини се евидентира врз основа на настанат доброволен прекин на работниот однос, доставена и прифатена понуда од страна на вработениот за доброволен прекин на работен однос. Стекнатото право на исплата како резултат на прекин на работниот однос по основ на деловни причини или доброволно, се евидентира како краткорочна обврска и се очекува да се исплати.

Учество во добивка

На вработените може да им се признае право на учество во добивката, со одлука на Управниот одбор на Групата за распределба на добивката. Стекнатото право на учество во добивка се евидентира како краткорочна обврска и се очекува да се исплати.

БЕЛЕШКИ КОН КОНСОЛИДИРАНИТЕ ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ**2. СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПОЛИТИКИ (продолжение)****2.18. Резервирања**

Резервирања за обновување на околината, реструктурирање или тужби против Групата се признаваат кога постои законска или судска обврска како резултат на минат настан и кога износот на надоместот со голема веројатност може да се предвиди. Резервирања не се вршат за идни загуби од работењето.

Резервирањата се евидентираат според нивната сегашна вредност на очекуваните трошоци, потребни за надоместување на обврската.

2.19. Приходи од продажба - признавање и мерење

Приходот претставува објективна вредност на примениот надомест или побарувањето за продадени добра и услуги. Приходот се прикажува намален за данокот на додадена вредност, проценетите поврати, дисконтите и рабатите. Приходите се состојат од:

Приходи од продажба на готови производи и трговска стока

Приходите од продажба на производи се признаваат во моментот на испораката на производите и прифаќање од страна на купувачот.

Останати приходи

Останатите приходи се оденсуваат на приходи од лиценци и приходи од секундарна природа во однос на главните дејности. Приходите од лиценцата од ројалти вклучуваат неповратни еднократни плаќања и ројалти кој се пресметува врз основа на нето-продажби. За неповратни еднократни плаќања, приходот се признава во моментот кога контролата на право е пренесена на купувачот во согласност со договорот. Приходите од ројалти се пресметуваат врз основа на нето-продажбите и други фактори за пресметковниот период пријавен од купувачот, помножен со стапката на договорниот надомест и се признаваат со текот на времето кога продажбите се реализираат.

Приходите од секундарна природа вклучуваат продажба на сировини, пакување и се признаваат кога контролата на стоката е пренесена, стоката е доставена до купувачот, купувачот има целосна дискреција над стоката и нема неисполнета обврска што може да влијае на прифаќањето на стоката од страна на купувачот.

Приходи од камати

Приходите од камати се пресметуваат со примена на ефективната каматна стапка. Приходот од камати се намалува до износот на надоместувачката вредност, во случај на обезвреднување на побарувањето и претставува дисконтиран износ на очекуваниот прилив на готовински средства.

Приходи од дивиденди

Приходите од дивиденди се признаваат во моментот на настанување на правото за надомест од страна на издавачите на сопственичките хартии од вредност.

2.20. Дивиденди

Групата ги евидентира обврските по дивиденди кон акционерите, по одобрување на обврската за дивиденди на годишното Собрание на акционерите.

БЕЛЕШКИ КОН КОНСОЛИДИРАНИТЕ ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ

2. СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПОЛИТИКИ (продолжение)

2.21. Основи и обем на консолидација

Консолидираните финансиски извештаи ги опфаќаат извештаите на Матичното друштво АЛКАЛОИД АД Скопје и подружниците обелоденети во Белешка 2.2. Финансиските извештаи на подружниците се вклучени во консолидираните финансиски извештаи од датумот на пренесување на контролата до датумот на престанокот на истата.

Интеркомпаниските трансакции, салда и нереализирани добивки од трансакциите помеѓу деловните субјекти се елиминираат. По потреба се извршени рекласификации на податоците обелоденети во финансиските извештаи на подружниците со цел на усогласување на неговите сметководствени политики со политиките на Групата.

2.22. Државни поддршки

Државните поддршки се однесуваат на инвестиции во нови машини и опрема или инвестиции во деловни простории, неопходни за главните деловни активности на корисникот и инвестиции во опрема за истражување и развој. Државните поддршки не се признават се додека не постои разумно уверување дека Групата ќе се усогласи со условите поврзани со нив, и дека поддршките ќе биде примени. Условите предвидени во договорите за државен грант се Друштвото да инвестира во нови машини, опрема и деловни простории поврзани со главните деловни активности, како и опрема за истражување и развој и 25% од овие инвестиции да бидат финансии од сопствени средства или други извори на финансирање.

Државните поддршки се признаваат во добивката или загубата на систематска основа во периодите во кои Групата ги признава како расходи поврзаните трошоци за кои поддршките се наменети да ги надоместат.

Конкретно, државните поддршки чиј основен услов им е Групата да набави, изгради или на некој друг начин се стекне со нетековни средства, се признаваат како одложени приходи во билансот на состојба и се пренесуваат во добивката или загубата на систематска и рационална основа за време на животниот век на стекнатото средство.

Државните поддршки кои се добиваат како компензација за веќе настанатите трошоци или се добиваат како непосредна финансиска поддршка на Групата без обврска за идни поврзани трошоци со истите, се признаваат во добивката или загубата во периодот во кој настануваат како побарување.

БЕЛЕШКИ КОН КОНСОЛИДИРАНИТЕ ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ**3. ФИНАНСИСКИ РИЗИЦИ****3.1. Видови финансиски ризици**

Во своето работење, Групата е изложено на повеќе видови на финансиски ризици како што се пазарен ризик (ризик од промена на девизните курсеви, пазарните вредности и цените), кредитен ризик, ризик од неликвидност и каматен ризик. Пристапот на Групата во управување со финансискиот ризик е насочен кон проценка на непредвидливоста на финансискиот пазар и настојува да изнајде начин за навремено минимизирање на потенцијалните негативни ефекти. Управувањето со ризикот го врши Финансискиот сектор, а врз основа на политиките одобрени од страна на Управниот одбор и Надзорниот одбор.

Пазарен ризик**а) Ризик од промена на девизниот курс**

Групата е вклучено во меѓународни трансакции и е изложено на ризик од промена на девизните курсеви, како резултат на изложеност на домашната валута во однос на различните странски валути. Ризикот од промена на девизниот курс се управува преку обезбедување на доволни количества на готовина во странски валути во банки за обезбедување на континуитет на операциите на Групата.

б) Ризик од промена на цените

Групата е изложена на ризик од промена на пазарната вредност на вложувањата расположливи за продажба. Групата не е изложена на ризик од промена на цената на суровините.

Кредитен ризик

Групата нема значајна концентрација на кредитен ризик. Воспоставените политики и процедури овозможуваат продажба на купувачи со соодветна кредитна историја. Кредитниот ризик се намалува со фактот што Групата тргува со доверливи и долгогодишни деловни партнери. Сите купувачи се предмет на индивидуална анализа на кредитната способност. Салдото на побарувањата континуирано се следи на поединечно и на збирно ниво од страна на Групата. На тој начин, управувањето со кредитниот ризик вклучува политика на разумно намалување и дисперзија на концентрацијата на побарувањата во портфолиото на клиентите. Друштвото користи трговски кредитно осигурување за значителен дел од побарувања со цел да ја ограничи изложеноста на кредитен ризик.

Ризик на ликвидност

Ризик на ликвидност претставува ризик дека Групата ќе се соочи со тешкотии во подмирувањето на своите финансиски обврски кои се подмируваат со готовина или други финансиски средства. Пристапот на Групата кон управувањето со ликвидноста е да обезбеди, колку што е тоа можно, дека секогаш ќе има доволно ликвидност да ги подмири своите обврски кога тие достасуваат, подеднакво под нормални и под стресни услови, без да предизвика неприфатливи загуби или да ризикува штета на сопствената репутација.

Тековните средства ги надминуваат тековните обврски за МКД 4.571.108 илјади (2023: МКД 4.237.543 илјади). Групата има позитивен паричен тек од оперативна дејност. Исто така се внимава на рочна усогласеност на условите за плаќање при склучувањето на договорите со купувачите и добавувачите.

БЕЛЕШКИ КОН КОНСОЛИДИРАНИТЕ ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ**3. ФИНАНСИСКИ РИЗИЦИ (продолжение)****3.1. Видови финансиски ризици (продолжение)**

Групата има имплементирано сметководствени и контролни политики со кои постојано го следи својот паричен тек со цел да обезбеди дека има доволно парични средства за да ги подмири обврските. Ова го исклучува потенцијалното влијание на непредвидените ситуации како природни катастрофи или политички превирања во регионот.

Каматен ризик

Групата не поседува значајни финансиски средства кои би обезбедиле принос на камати, така што готовинскиот тек на Групата не е под влијание на промените на пазарните каматни стапки.

Групата е изложено на каматен ризик за долгорочните и краткорочните кредити. Групата нема посебна политика за намалување на каматниот ризик, и истиот го регулира во директни преговори со банките. Каматните стапки на долгорочните кредити се помали од краткорочните, и значајно не варираат. Каматите на краткорочните кредити земени од банките во земјата во тековниот период се намалени во однос на минатата година.

3.2. Објективна вредност

Објективната вредноста на вложените средства расположливи за продажба се базира на вредноста на акциите кои котираат на официјалниот финансиски пазар на датумот на консолидираниот Извештај за финансиската состојба.

За вреднување на вложувањата кои не котираат на официјалниот пазар, се применува тековната пазарна вредност на вложувања во хартии од вредност во иста или слична групација во која дејствува субјектот.

Сметководствената вредност намалена за проценетите исправки на вредноста на финансиски средства и обврски, со рок на доспевање пократок од една година, ја претставува приближно нивната објективна вредност.

Проценките на Групата се базираат на искуството и останатите фактори, вклучувајќи ги и очекувањата за идните настани за кои се верува дека се веројатни во сегашните околности.

3.3. Управување со ризикот од финансирање

Групата користи кредити со цел да обезбеди континуирано работење и да обезбеди поврат на вложувањата на инвеститорите и акционерите преку оптимизација на обврските по кредити и капиталот. Доколку е потребно, Групата може да го намали ризикот од финансирање преку намалување на износот распределен за дивиденди кон акционерите, да издава нови акции или да продаде средства со цел намалување на ризикот од финансирање.

БЕЛЕШКИ КОН КОНСОЛИДИРАНИТЕ ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ**4. СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПРОЦЕНКИ**

Групата врши проценка на идните настани. Проценетите износи вообичаено се блиски до реалните износи на остварените настани. Оние проценки кои може да имаат материјално влијание врз сегашната вредност на средствата и обврските во иднина се опишани подолу:

Стапки на амортизација

Амортизационите стапки се определуваат врз основа на предвидениот корисен век на употреба на недвижностите, постројките и опремата земајќи во предвид минато искуство со слични средства, како и идниот технолошки развој и промени на економските и индустриските фактори. Корисниот век на употреба се проверува еднаш годишно од страна на Групата врз основа на тековните проценки. Поради значителното учество на средствата кои се амортизираат во вкупните средства, влијанието на евентуални промени во овие претпоставки може да биде материјално за финансиската позиција и резултатот од активностите. Доколку трошокот за амортизација се намали/ зголеми за 10% ова ќе резултира со промена во годишниот трошок за амортизација во износ од приближно МКД 64.707 илјади (2023: 58.705 илјади).

Корисен век на нематеријалните средства

Корисниот век на нематеријалните средства се утврдува врз основа на минато искуство со слични средства, како и идниот технолошки развој и промени на економските и индустриските фактори. Соодветноста на проценетиот корисен век се оценува годишно, или кога постојат индикации за значителни промени на процените. Поради значителното учество на нематеријалните средства кои се амортизираат во вкупните средства, влијанието на евентуални промени во овие претпоставки може да биде материјално за финансиската позиција и резултатот од активностите. Доколку трошокот за амортизација се намали/ зголеми за 10% ова ќе резултира со промена во годишниот трошок за амортизација во износ од приближно МКД 36.217 илјади (2023: 34.014 илјади).

Објективна вредност на земјиштето

Објективната вредност на проценетото земјиште се анализира од страна на Групата на датумот на консолидираниот Извештај за финансиската состојба со цел да се утврди дали постојат значајни промени во однос на вредноста на денот на проценката. Објективната вредност се утврдува врз основа на годишна проценка извршена од страна на независен проценител користејќи ја методологијата за проценка на вредност на недвижен имот објавена во Службен весник на Република Северна Македонија. Влијанието на евентуални промени во претпоставките користени при утврдување на објективната вредност може да биде материјално за финансиската позиција и резултатот од активностите. Доколку цената на земјиштето се намали/зголеми за 3% ова ќе резултира со промена на вредноста на земјиштето/ревалоризационите резерви на годишно ниво во износ од приближно МКД 60.935 илјади (2023: 63.587 илјади).

Обезвреднување на побарувањата од купувачи и другите побарувања

Обезвреднувањето на сомнителните побарувања се заснова врз проценетите загуби кои потекнуваат од неможноста на купувачите да ги исполнат своите договорни обврски. Проценките кои се користат при проценката на адекватноста на обезвреднување на сомнителните побарувања се старосната структура на нашите побарувања и историјата на отпис на побарувањата, кредитната способност на купувачите како и промените во нашите услови за плаќање.

БЕЛЕШКИ КОН КОНСОЛИДИРАНИТЕ ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ

4. СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПРОЦЕНКИ (продолжение)

Проценките ги вклучуваат и претпоставките за идното однесување на комитентите и идните готовински наплати. Раководството верува дека не постои потреба од идни резервации коишто ги надминуваат резервациите за сомнителни побарувања што се веќе признати во овие финансиски извештаи.

Резервирања

Резервациите се признаени кога Групата има сегашна законска обврска или изведена обврска како резултат на минат настан и е веројатно дека одлив на ресурси, кои содржат економски користи ќе бидат потребни за да се подмири обврската и веродостојна проценка на износот на обврската да се направи. Резервациите се мерат и се прикажуваат како најдобра проценка на потребниот трошок потребен да се подмири обврската на датумот на извештајот. Трошокот за резервација се признава во консолидираниот биланс на успех за годината заедно со трошоците кои кореспондираат со природата на резервацијата.

Проценки за евидентирање на користи на вработените

MCC19 користи на вработените, бара да се направат веродостојни проценки на износот на користите кој треба да се евидентира како обврска за користи на вработените. За оваа цел се користат актуарски проценки и техники како што се очекувана стапка на инфлација, обрт на вработени и дисконтната стапка. Евентуалните промени на овие проценки на било која од овие варијабли може да ја промени обврската на Групата по основ на користи на вработените.

5. СЕГМЕНТНО ИЗВЕСТУВАЊЕ

Примарен известувачки образец - деловен сегмент

Сегментното известување до менаџментот се базира на информации за категориите на производии категориите на купувачи.

Основни категории на производи се фармацевтски и нефармацевтски производи (хемиски, козметички и производи од билно потекло). Основна категорија на купувачи за производите на Групата се купувачи на големо.

Резултатите на сегментот за годината што завршува на 31 декември се:

	Продажби		Добивка од работењето	
	2024	2023	2024	2023
Фармација	17.217.822	14.816.742	1.944.913	1.798.225
Хемија	335.526	314.771	13.495	7.366
Козметика	1.182.750	1.127.403	31.572	15.858
Билкарство	269.598	254.062	1.693	1.340
Вкупно	19.005.696	16.512.978	1.991.673	1.822.789
Финансиски трошоци			(52.821)	(37.129)
Добивка пред даноци			1.938.852	1.785.660
Данок од добивка			(254.832)	(208.796)
Нето добивка			1.684.020	1.576.864

Сите приходи наведени погоре се генерирани од продажби кон надворешни купувачи.

БЕЛЕШКИ КОН КОНСОЛИДИРАНИТЕ ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ

5. СЕГМЕНТНО ИЗВЕСТУВАЊЕ (продолжение)

Средствата и обврските на сегментот за годината што завршува на 31 декември се:

Средства

	2024	2023
Фармација	20.230.013	18.769.780
Хемија	658.489	634.309
Козметика	420.529	378.415
Билкарство	162.201	171.405
Вкупно средства	21.471.232	19.953.909

Обврски

	2024	2023
Фармација	6.369.182	5.791.014
Хемија	162.225	144.136
Козметика	213.380	186.265
Билкарство	32.034	41.461
Вкупно обврски	6.776.821	6.162.876

Останати ставки на сегментот за годината што завршува на 31 декември се:

	Амортизација		Инвестиции	
	2024	2023	2024	2023
Фармација	877.678	806.716	1.238.551	1.592.088
Хемија	32.235	28.671	24.040	33.568
Козметика	55.092	50.824	135.797	83.165
Билкарство	44.231	40.980	36.827	32.741
Вкупно	1.009.236	927.191	1.435.215	1.741.562

Секундарен известувачки образец - географски сегмент

Република Северна Македонија е матична земја на Групата каде се одвива дел од активностите.

	Приходи од продажба		Постојани средства	
	2024	2023	2024	2023
Северна Македонија	6.050.916	5.193.459	10.332.352	10.044.898
Србија	3.065.809	2.800.257	86.372	92.973
Русија	2.787.501	2.305.002	5.126	3.220
Хрватска	1.218.573	1.101.567	5.800	4.379
Босна и Херцеговина	1.059.483	933.401	5.008	5.916
Косово	608.872	578.631	1.832	3.070
Останати земји	4.214.542	3.600.661	106.374	53.215
Вкупно	19.005.696	16.512.978	10.542.864	10.207.671

Прикажувањето на продажбите е врз основа на потеклото на купувачот.

За потребите на презентација, постојаните средства се состојат од материјални и нематеријални средства.

БЕЛЕШКИ КОН КОНСОЛИДИРАНИТЕ ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ

5. СЕГМЕНТНО ИЗВЕСТУВАЊЕ (продолжение)

Информации за поголемите купувачи

Продажбите од сегментот Фармација се одвиваат во повеќе земји и преку повеќе купувачи. Нема купувач со поголемо поединечно учество во продажбите на фармацевтски производи.

Кај продажбите на сегментот Хемија има еден поголем купувач што учествува во продажбите со 29,01% (2023: 21,9%).

Кај продажбите на сегментот Козметика има еден поголем купувач што учествува во продажбите со 17,2% (2023: 17,2%).

Кај продажбите на сегментот Билкарство има еден поголем купувач што учествува во продажбите со 27,3% (2023: 26,5%).

Клучните купувачи се различни во секој од трите сегменти.

Видови на продажби

	2024	2023
Продажба на готови производи	13.258.093	12.150.210
Продажба на трговска стока	5.575.700	4.225.899
Останати приходи	171.903	136.869
	19.005.696	16.512.978

БЕЛЕШКИ КОН КОНСОЛИДИРАНИТЕ ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ
6. МАТЕРИЈАЛНИ СРЕДСТВА

	Земјиште	Градежни објекти	Опрема	Инвестиции во тек	Вкупно
Набавна вредност					
На 1 јануари 2023	1.672.705	4.183.644	6.445.607	564.072	12.866.028
Зголемувања	-	-	55.473	1.170.357	1.225.830
Пренос од инвестиции во тек	-	312.726	579.852	(892.578)	-
Оттуѓување	-	(55)	(58.496)	(332)	(58.883)
Ревалоризација на земјиште	446.882	-	-	-	446.882
Курсни разлики	-	5	(1.409)	-	(1.404)
На 31 декември 2023	2.119.587	4.496.320	7.021.027	841.519	14.478.453
Исправка на вредност					
На 1 јануари 2023	-	2.129.410	3.760.384	-	5.889.794
Амортизација за 2023 година	-	104.930	482.120	-	587.050
Оттуѓување	-	(55)	(56.855)	-	(56.910)
Курсни разлики	-	14	(784)	-	(770)
На 31 декември 2023	-	2.234.299	4.184.865	-	6.419.164
Сегашна вредност на 31 декември 2023	2.119.587	2.262.021	2.836.162	841.519	8.059.289
Набавна вредност					
На 1 јануари 2024	2.119.587	4.496.320	7.021.027	841.519	14.478.453
Зголемувања	-	5.940	25.947	898.320	930.207
Пренос од инвестиции во тек	-	287.138	1.162.822	(1.449.960)	-
Оттуѓување	-	(273)	(66.386)	-	(66.659)
Рекласификација	(88.417)	-	-	(1.108)	(89.525)
Курсни разлики	-	23	(3.260)	-	(3.237)
На 31 декември 2024	2.031.170	4.789.148	8.140.150	288.771	15.249.239
Исправка на вредност					
На 1 јануари 2024	-	2.234.299	4.184.865	-	6.419.164
Амортизација за 2024 година	-	112.466	534.603	-	647.069
Оттуѓување	-	(223)	(65.014)	-	(65.237)
Курсни разлики	-	20	(2.314)	-	(2.294)
На 31 декември 2024	-	2.346.562	4.652.140	-	6.998.702
Сегашна вредност на 31 декември 2024	2.031.170	2.442.586	3.488.010	288.771	8.250.537

Објективната вредност на земјиштето е утврдено врз основа на проценка извршена на 31 декември 2023 од страна на независен проценител од Друштво за услуги Центар за проценка ДОО Скопје, користејќи ја методологијата за проценка на вредност на недвижен имот објавена во Службен весник на Република Северна Македонија. Ефектот од ревалоризацијата е пренесен во останати резерви на капиталот (Белешка 16). Мерењето на објективната вредност беше извршено со на техники и влезни податоци класифицирани како инпут второ ниво според хиерархијата на објективната вредност. Инпутите кои се користат за проценка се цена, локација, површина, вид на земјиште и останати специфични карактеристики. Опсегот на користените инпути се помеѓу 60 ЕУР-300 ЕУР.

БЕЛЕШКИ КОН КОНСОЛИДИРАНИТЕ ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ

7. НЕМАТЕРИЈАЛНИ СРЕДСТВА

	Лиценци	Софтвер	Интерно генерирани нематеријални средства	Патенти и жигови	Средства во подготовка	Вкупно
Набавна вредност						
На 1 јануари 2023	366.846	400.735	3.437.068	124.462	60.623	4.389.734
Зголемување	68	14.053	-	436	501.175	515.732
Пренос од инвестиции во тек	61.046	5.006	423.070	6.913	(496.035)	-
Оттуѓување	-	(1.022)	(59)	-	(3.640)	(4.721)
Курсни разлики	(500)	(1.379)	-	116	1	(1.762)
На 31 декември 2023	427.460	417.393	3.860.079	131.927	62.124	4.898.983
Исправка на вредност						
На 1 јануари 2023	185.205	329.022	1.808.369	90.636	-	2.413.232
Амортизација за 2023 година	30.019	32.647	269.782	7.693	-	340.141
Оттуѓување	-	(1.020)	(23)	-	-	(1.043)
Курсни разлики	-	(1.343)	-	(386)	-	(1.729)
На 31 декември 2023	215.224	359.306	2.078.128	97.943	-	2.750.601
Сегашна вредност на 31 декември 2023	212.236	58.087	1.781.951	33.984	62.124	2.148.382
Набавна вредност						
На 1 јануари 2024	427.460	417.393	3.860.079	131.927	62.124	4.898.983
Зголемување	627	239	-	712	503.430	505.008
Пренос од инвестиции во тек	77.621	17.055	380.910	6.669	(482.255)	-
Оттуѓување	-	(576)	(405)	(5.765)	-	(6.746)
Рекласификација	-	1.108	-	-	-	1.108
Курсни разлики	(501)	(753)	-	296	-	(958)
На 31 декември 2024	505.207	434.466	4.240.584	133.839	83.299	5.397.395
Исправка на вредност						
На 1 јануари 2024	215.224	359.306	2.078.128	97.943	-	2.750.601
Амортизација за 2024 година	34.275	27.084	293.419	7.389	-	362.167
Оттуѓување	-	(576)	(405)	(5.765)	-	(6.746)
Курсни разлики	-	(747)	-	(207)	-	(954)
На 31 декември 2024	249.499	385.067	2.371.142	99.360	-	3.105.068
Сегашна вредност на 31 декември 2024	255.708	49.399	1.869.442	34.479	83.299	2.292.327

БЕЛЕШКИ КОН КОНСОЛИДИРАНИТЕ ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ

8. ВЛОЖУВАЊА ВО НЕДВИЖНОСТИ

	2024	2023
Набавна вредност		
На 1 јануари 2024	-	-
Трансфер од Недвижности, постројки и опрема	88.416	-
Добивка од корекција на објективната вредност	115.459	-
На 31 декември 2024	203.875	-

На 31 декември 2024 година, Друштвото изврши повторна проценка на своите вложувања во недвижности преку проценката извршена од независен проценител, Друштво за услуги Центар за проценка ДОО Скопје, користејќи ја методологијата за проценка на вредност на недвижен имот објавена во Службен весник на Република Северна Македонија.

Како резултат на проценката на 31 декември 2024 година, објективната вредност на вложувањата во недвижности е зголемена за износ од МКД 115.459 илјади што е признаена како добивка од објективна вредност на Друштвото за годината што завршува на 31 декември 2024 година.

Мерењето на објективната вредност беше извршено со техники и влезни податоци класифицирани како инпут второ ниво според хиерархијата на објективната вредност. Инпутите кои се користат за проценка се цена, локација, површина, вид на земјиште и останати специфични карактеристики. Опсегот на користените инпути се помеѓу 24 ЕУР-60 ЕУР.

Во текот на 2024 година нема трансфери помеѓу средствата измерени со различни техники на вреднување.

БЕЛЕШКИ КОН КОНСОЛИДИРАНИТЕ ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ

9. ФИНАНСИСКИ ИНСТРУМЕНТИ

Управување со ризикот од финансирање

Раководството на Групата врши редовна анализа на кредитната задолженост.

	2024	2023
Обврски по кредити	2.156.428	1.869.711
Пари и парични еквиваленти	(373.471)	(467.955)
Нето обврски по кредити	1.782.957	1.401.756
Акционерска главнина	14.694.411	13.791.033
Нето обврски по кредити/Акционерска главнина	12,13%	10,16%

Финансиски инструменти и цели на управување со ризикот

Финансиските инструменти на Групата се состојат од пари и парични еквиваленти, купувачи и останати побарувања, добавувачи и останати обврски и кредити. Во текот на своето работење Групата е изложено на следните ризици:

Ризик од промена на девизните курсеви

Значаен дел од работењето на Групата како што се: продажбите на производи и услуги, набавка на основни средства, сировини и материјали, услуги и кредити се деноминирани во денари од странски валути. Групата не користи финансиски инструменти за минимизирање на ризикот

Состојбата на девизните износи деноминирани во Денари е следната:

	Обврски		Средства	
	2024	2023	2024	2023
ЕУР	1.814.706	1.789.277	2.027.142	1.767.663
РУР	133.258	101.456	286.063	185.669
УСД	217.725	297.186	52.982	13.410
ЦХФ	15.642	10.280	9.102	16.384
Останати валути	308.253	240.684	1.154.270	992.040

Групата најмногу е изложена на Евро и Руска рубља.

Следната табела ја покажува сензитивната анализа за зголемување и намалување од 1% на македонскиот Денар во однос на соодветните странски валути, освен за РУР каде се примени 10%. Сензитивната анализа е направена на девизните салда на средствата и обврските на датумот на консолидираниот Извештај за финансиската состојба. Позитивните износи претставуваат зголемување на добивката во консолидираниот извештај за Биланс на успех, а негативните износи претставуваат нејзино намалување.

БЕЛЕШКИ КОН КОНСОЛИДИРАНИТЕ ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ
9. ФИНАНСИСКИ ИНСТРУМЕНТИ (продолжение)
Ризик од од промена на девизните курсеви (продолжение)

	% Промена	Зголемување на вредноста на Денарот		Намалување на вредноста на Денарот	
		2024	2023	2024	2023
ЕУР	1%	(2.124)	216	2.124	(216)
РУР	10%	(15.281)	(8.422)	15.281	8.422
УСД	1%	1.647	2.838	(1.647)	(2.838)
ЦХФ	1%	65	(61)	(65)	61
Останати валути	1%	(8.460)	(7.514)	8.460	7.514
Нето изложеност на консолидираниот извештајот за финансиска состојба		(24.153)	(12.943)	24.153	12.943

Сензитивноста на Групата кон странските валути во 2024 година е поголема од 2023 година, најмногу како резултат на зголемувањето на побарувањата и обврските од странство.

Ризик од промена на каматни стапки

Групата е изложено на ризик од промена на каматните стапки.

Следната табела ја покажува сензитивната анализа за зголемување и намалување за 2% на каматните стапки на девизните кредити на денот на консолидираниот Извештај за финансиската состојба. Позитивните износи претставуваат зголемување на добивката во Консолидираниот Биланс на успех, а негативните износи претставуваат намалување.

	Зголемување од 2%		Намалување од 2%	
	2024	2023	2024	2023
Кредити	1.056	741	(1.056)	(741)
Консолидиран биланс на успех	(1.056)	(741)	1.056	741

Доколку каматните стапки беа повисоки за 2% од тековните, добивката на Групата во 2024 година ќе беше помала за 1.056 илјади Денари, и обратно, доколку каматните стапки беа пониски добивката на Групата во 2024 година ќе беше поголема за 1.056 илјади Денари.

Ризик од ликвидност

Раководството на Групата води грижа за обезбедување на ликвидноста. Во соодветни случаи, Групата користи краткорочни и долгорочни кредити за финансирање на работењето. Раководството управува со ризикот од ликвидност преку одржување на извесен износ на слободни пари и парични еквиваленти, секојдневно пратење на состојбата на паричните средства и проекции за идните парични приливи и одливи. Групата има пристап до финансиски средства од банките со релативно ниска каматна стапка, што дополнително обезбедува можност за управување со ликвидноста.

БЕЛЕШКИ КОН КОНСОЛИДИРАНИТЕ ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ
9. ФИНАНСИСКИ ИНСТРУМЕНТИ (продолжение)
Ризик од ликвидност (продолжение)

Подолу е прикажана табелата за рочноста на финансиските обврски на Групата:

2024	До 1 месец	1 - 3 месеци	3 - 12 месеци	12 - 60 месеци	Вкупно
Обврски кон добавувачите	1.668.164	1.194.578	350.619	16.706	3.230.067
Обврски за кредити	36.929	92.996	1.287.480	739.023	2.156.428
	1.705.093	1.287.574	1.638.099	755.729	5.386.495
2023	До 1 месец	1 - 3 месеци	3 - 12 месеци	12 - 60 Месеци	Вкупно
Обврски кон добавувачите	1.656.711	1.159.481	258.649	10.991	3.085.832
Обврски за кредити	33.458	72.369	1.049.645	714.239	1.869.711
	1.690.169	1.231.850	1.308.294	725.230	4.955.543

Подолу е прикажана табелата за рочноста на финансиските средства на Групата:

2024	До 1 месец	1 - 3 месеци	3 - 12 месеци	12 - 60 месеци	Вкупно
Побарувања од купувачите	1.518.134	1.613.717	283.304	-	3.415.155
Пари и парични еквиваленти	373.471	-	-	-	373.471
	1.891.605	1.613.717	283.304	-	3.788.626
2023	До 1 месец	1 - 3 месеци	3 - 12 месеци	12 - 60 месеци	Вкупно
Побарувања од купувачите	1.318.827	1.355.449	174.447	-	2.848.723
Пари и парични еквиваленти	467.955	-	-	-	467.955
	1.786.782	1.355.449	174.447	-	3.316.678

БЕЛЕШКИ КОН КОНСОЛИДИРАНИТЕ ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ

9 ФИНАНСИСКИ ИНСТРУМЕНТИ (продолжение)

Кредитен ризик

Изложеноста на Матичното друштво на кредитниот ризик на 31 декември 2024 и 31 декември 2023 е прикажана во следната табела:

	2024	2023
Пари и парични средства	372.647	466.702
Побарувања од купувачи	3.415.155	2.848.723
	3.787.802	3.315.425

Во категоријата пари и парични средства прикажани во табелата, не се вклучени парите во благајна бидејќи не постои кредитен ризик за оваа категорија.

Побарувањата се сумирани и прикажани во продолжение

	31 декември 2024	31 декември 2023
	Побарувања од купувачи	Побарувања од купувачи
Недоспеани и необезвреднети	2.958.062	2.241.952
Доспеани и необезвреднети	457.093	606.771
Обезвреднети	229.979	229.918
Бруто	3.645.134	3.078.641
Минус: исправка на побарувања	(229.979)	(229.918)
Нето	3.415.155	2.848.723

Недоспеани и необезвреднети

Побарувањата од купувачи во износ од 2.958.062 илјади Денари (2023: 2.241.952 илјади Денари) се недоспеани и необезвреднети. Овие се однесуваат главно на купувачи со кои Групата има долгогодишна соработка и кои немаат скорешна историја на неплаќање.

Доспеани и необезвреднети

Побарувањата од купувачи во износ од 457.093 илјади Денари (2023: 606.771 илјади Денари) се доспеани, но необезвреднети. Овие се однесуваат на купувачи кои немаат скорешна историја на неплаќање.

Старосната структура на доспеани и необезвреднети побарувања со 31 декември 2024 и 31 декември 2023 е прикажана во следната табела:

	2024	2023
Помалку од 30 дена	111.281	284.390
Помеѓу 31 и 90 дена	193.783	178.566
Помеѓу 91 и 365 дена	112.694	97.678
Повеќе од 365 ден	39.335	46.137
	457.093	606.771

БЕЛЕШКИ КОН КОНСОЛИДИРАНИТЕ ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ
9 ФИНАНСИСКИ ИНСТРУМЕНТИ (продолжение)

Кредитен ризик од парични средства и парични еквиваленти

Раководството е фокусирано на соработка со високо реномираните банки во странска и домашна сопственост на домашниот пазар. И покрај тоа што најголем дел од финансиските институции и комерцијалните банки во Македонија немаат кредитен рејтинг од страна на компаниите за кредитен рејтинг, Матичното друштво претпазливо ги избира банките за своите пласмани. Главен фокус на анализите на Матичното друштво е на следново: нето средства, профитабилност, портфолио, база на клиенти. Кога анализите даваат позитивен резултат, се врши изборот. Матичното друштво соработува со најголемите банки во Северна Македонија, но главен фокус се најголемите банки (според класификацијата на Народна банка). Во врска со пласманите во останатите земји каде што Матичното друштво има свои поддружници, при своите анализи за кредитен ризик ги користи рејтинзите од екстерни интернационални рејтинг агенции (Fitch, Moody's).

Следната табела ја прикажува поделбата на паричните средства и паричните еквиваленти:

	2024	2023
Домашни банки	136.772	219.655
Банка Интеса Србија (БББ)	2.169	10.054
ПроКредит Банка Србија (БББ-)	43.149	39.653
ОТП Србија (Баа1)	56	17.094
Societe Србија	1.767	271
ОТП Хрватска (А-)	1.094	255
Raiffeisenbank Хрватска (А1)	27.255	19.311
ЗАБА Хрватска (БББ+)	17.837	26.623
УниКредит Словенија (Баа1)	7.722	25.601
НЛБ Словенија(А3)	14.601	7.174
СКБ Словенија (БББ+)	-	10.103
ОТП Словенија (Баа1)	2.314	-
Останати странски банки	117.911	90.908
	372.647	466.702

БЕЛЕШКИ КОН КОНСОЛИДИРАНИТЕ ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ
10. ВЛОЖУВАЊА ВО ХАРТИИ ОД ВРЕДНОСТ РАСПОЛОЖЛИВИ ЗА ПРОДАЖБА

	2024	2023
На 1 јануари	9.231	8.551
Зголемувања	65.931	1.113
Намалувања	-	(433)
На 31 декември	75.162	9.231

Вложувањата се состојат од:

	2024	2023
Вложувања во некотирани компании	61.271	2.679
Вложувања во котираните компании	13.891	6.552
Вложувања во неповрзани субјекти	75.162	9.231

Вложувањата во хартии од вредност расположливи за продажба претставуваат вложувања во акции и удели на повеќе друштва и банки. Вложувањето во овие друштва и банки е помало од 10% од нивниот регистриран капитал.

Вредноста на вложувањата во котираните друштва е искажана по нивната пазарна вредност. Акциите кои не котираат на пазар за хартии од вредност но се класифицирани како финансиски средства “расположливи за продажба” се вреднуваат по набавна вредност, бидејќи Групата смета дека нивната набавна вредност е приближна на нивната објективна вредност.

11. ЗАЛИХИ

	2024	2023
Суровини и материјали	1.708.786	1.807.971
Резервни делови	767	1.029
Ситен инвентар	3.472	2.417
Производство во тек	404.562	413.588
Готови производи	2.492.063	2.288.319
Трговски стоки	1.476.576	1.064.569
	6.086.226	5.577.893

БЕЛЕШКИ КОН КОНСОЛИДИРАНИТЕ ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ

12. ПОБАРУВАЊА ОД КУПУВАЧИТЕ

Побарувања од купувачи

	2024	2023
Побарувања од купувачи	3.645.134	3.078.641
Минус: исправка на вредноста	(229.979)	(229.918)
Нето побарувања од купувачи	3.415.155	2.848.723

Движење на исправката на вредноста:

	2024	2023
На почеток на годината	229.918	232.604
Исправка за годината	-	96
Директен отпис	-	(2.587)
Наплатено во годината	(2)	(256)
Курсни разлики	63	61
На крајот на годината	229.979	229.918
	2024	2023
До 1 година	-	-
Над 1 година	229.979	229.918
На 31 Декември	229.979	229.918

Групата нема поединечно значајна концентрација на кредитен ризик кај побарувањата од купувачите.

13. ОСТАНАТИ КРАТКОРОЧНИ И ДОЛГОРОЧНИ ПОБАРУВАЊА

	2024	2023
Аванси	69.974	113.188
Побарувања за повеќе платен ДДВ	387.144	340.913
Побарувања за државна поддршка	58.045	122.987
Останати побарувања	146.684	150.413
	661.847	727.501

Побарувањата за повеќе платен ДДВ надоместуваат редовно. Останатите побарувања се однесуваат на аванси за набавка на сировини.

Сите останати краткорочни побарувања се нефинансиски средства.

БЕЛЕШКИ КОН КОНСОЛИДИРАНИТЕ ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ

13. ОСТАНАТИ КРАТКОРОЧНИ И ДОЛГОРОЧНИ ПОБАРУВАЊА (продолжение)

Останати долгорочни побарувања

Нетековните побарувања се однесуваат на дадени аванси за набавка на постојани средства и истите се реализираат во временски период подолг од една година.

Нетековните побарувања се како што следува:

	2024	2023
Аванси за набавка на постојани средства	85.244	90.692

14. ПАРИ И ПАРИЧНИ ЕКВИВАЛЕНТИ

	2024	2023
Пари во банки	372.308	464.797
Пари во благајна	824	1.253
Останато	339	1.905
	373.471	467.955

15. АКЦИОНЕРСКИ КАПИТАЛ И СОПСТВЕНИ АКЦИИ

	Обични акции	Сопствени акции	Вкупно
На 1 јануари 2023	2.220.127	(109.285)	2.110.842
Откуп на сопствени акции	-	-	-
На 31 декември 2023	2.220.127	(109.285)	2.110.842
Откуп на сопствени акции	-	-	-
На 31 декември 2024	2.220.127	(109.285)	2.110.842

Вкупниот број на одобрени и издадени акции е 1.431.353 со номинална вредност од ЕУР 25,56 по акција. Издадените акции се платени во целост. На 31 декември 2024 година, бројот на акции со право на глас е 1.405.509 акции.

Во текот на 2024 година немаше откуп на сопствени акции. Од вкупните сопствени акции, 22.557 се сопствени обични акции; 3.287 акции се резервирани за поранешни сопственици.

БЕЛЕШКИ КОН КОНСОЛИДИРАНИТЕ ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ

16. ОСТАНАТИ РЕЗЕРВИ

	Вложувања	Останати резерви	Вкупно
На 1 јануари 2023	4.100	178.610	182.710
Зголемување (белешка 10)	680	-	680
Ревалоризација на земјиште	-	-	-
Курсни разлики	-	(24.620)	(24.620)
На 31 декември 2023	4.780	153.990	158.770
Зголемување (белешка 10)	7.838	-	7.838
Ревалоризација на земјиште	-	-	-
Курсни разлики	-	(1.428)	(1.428)
На 31 декември 2024	12.618	152.562	165.180

Природата и правата кои произлегуваат од секој вид на останати резерви се:

- Резервите за Вложувања произлегуваат од нивната проценка. Овие резерви не се на располагање на акционерите.
- Останатите резерви се алоцираат од задржаната добивка според одлука на Собрание на акционери и се на располагање на акционерите.

17. ОБВРСКИ ЗА КРЕДИТИ

	2024	2023
Долгорочни кредити	739.023	714.239
Краткорочни кредити	1.417.405	1.155.472
	2.156.428	1.869.711
Доспевањето на кредитите е:		
	2024	2023
До 1 година	1.417.405	1.155.472
Од 1- 3 години	739.023	714.239
	2.156.428	1.869.711
Кредитите се деноминирани во следните валути:		
	2024	2023
ЕУР	146.313	206.072
МКД	2.009.920	1.663.461
Останати валути	195	178
	2.156.428	1.869.711

БЕЛЕШКИ КОН КОНСОЛИДИРАНИТЕ ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ

17. ОБВРСКИ ЗА КРЕДИТИ (продолжение)

Ефективната каматна стапка на кредитите изнесува:

	31 декември 2024		31 декември 2023	
	ЕУР	МКД	ЕУР	МКД
Каматна стапка	Фиксна камата		Фиксна камата	
	+3,9 – 4,4%	2,1%-3,24%	+0,89 – 4,4%	1,6%-3,4%

На ден 31.12.2024 Матичното друштво ги одржува финансиските коефициенти (коефициент на вкуна задолженост на кредити во однос на капитал и ебитда и коефициент за покриеност на сервисирање на долг и учество на вкупен капитал во вкупни средства) врз основа на своите договори со банките.

18. ОБВРСКИ ЗА ОТПРЕМНИНИ

	2024	2023
Обврски за отпремнини	64.046	59.698

Обврските за отпремнини се пресметани врз основа на законските барања за исплата на две нето просечни плати во моментот на пензионирање, со примена на актуарска пресметка.

Износот за отпремнини евидентиран во Билансот на успех изнесува:

	2024	2023
На почеток на годината	59.698	58.693
Зголемување на пресметката	4.447	1.002
Курсни разлики	(99)	3
На крај на годината	64.046	59.698

Основните претпоставки користени при пресметка на отпремнините се:

- Просечна месечна плата врз основа на јавно објавени податоци во Република Северна Македонија исплатена во последните три месеци од 2024;
- Услов за пензија: 64 години (мажи) и 62 години (жени) како и 15 години стаж;
- Номинален годишен пораст на просечната републичка плата

	2024	2023
Дисконтна стапка	4,21%	3,58%

БЕЛЕШКИ КОН КОНСОЛИДИРАНИТЕ ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ

19. ОДЛОЖЕНИ ДАНОЦИ

	<u>2024</u>	<u>2023</u>
Одложени даночни средства	27.388	24.243
Одложени даночни обврски	<u>(8.161)</u>	<u>(4.410)</u>
	<u>19.227</u>	<u>19.833</u>

Одложените даноци од добивка се пресметани со примена наданочните стапки кои зависат од земјата и го следат локалното законодавство.

	<u>2024</u>	<u>2023</u>
На 1 јануари	19.833	22.091
Одложен данок во Билансот на успех (белешка 27)	(2.791)	3.239
Реализирана даночна обврска	<u>2.185</u>	<u>(5.497)</u>
На 31 декември	<u>19.227</u>	<u>19.833</u>

Движењето на одложените даночни средства и обврски е:

	<u>Резервирања</u>	<u>Вреднување</u>	<u>Вкупно</u>
На 1 јануари 2023	22.091	-	22.091
Во Билансот на успех	3.239	-	3.239
Реализирана даночна обврска	<u>(5.497)</u>	-	<u>(5.497)</u>
На 31 декември 2023	<u>19.833</u>	-	<u>19.833</u>
Во Билансот на успех	(2.791)	-	(2.791)
Реализирана даночна обврска	<u>2.185</u>	-	<u>2.185</u>
На 31 декември 2024	<u>19.227</u>	-	<u>19.227</u>

БЕЛЕШКИ КОН КОНСОЛИДИРАНИТЕ ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ

20. ОБВРСКИ КОН ДОБАВУВАЧИ И ОСТАНАТИ ОБВРСКИ

	2024	2023
Обврски кон добавувачите	3.230.067	3.085.832
Аванси	23.564	32.709
Обврски кон вработените	234.141	234.162
Дивиденди	9.304	9.304
Одложени приходи од државна поддршка	419.573	403.743
Резервирања и останати обврски	547.963	425.022
	4.464.612	4.190.772

	2024	2023
Обврски кон добавувачите и останати обврски - финансиски	3.239.371	3.095.136
Обврски кон добавувачите и останати обврски - нефинансиски	1.225.241	1.095.636

21. ОСТАНАТИ ПРИХОДИ ОД РАБОТЕЊЕТО

	2024	2023
Наплатени отпишани побарувања	2	256
Приходи од камати од тековно работење	1.954	3.614
Позитивни курсни разлики од тековно работење	193.413	226.119
Приходи од државна поддршка	100.259	100.410
Останати приходи	196.854	110.695
	492.482	441.058

Во категоријата Останати приходи во износ од 196.854 илјади денари (2023: 110.695 илјади денари) е презентирана добивката од објективно вреднување на вложувањето во недвижности (МКД 115.459), наплата на штети, пенали и останати приходи.

22. ОСТАНАТИ РАСХОДИ ОД РАБОТЕЊЕТО

	2024	2023
Камати од тековно работење	409	1.728
Негативни курсни разлики	348.599	313.094
Кусоци и отписи на залихи	118.672	120.338
Останати расходи	41.004	36.547
	508.684	471.707

БЕЛЕШКИ КОН КОНСОЛИДИРАНИТЕ ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ

23. ВИДОВИ НА ТРОШОЦИ

	2024	2023
Суровини и материјали	4.291.381	4.300.596
Надоместоци на вработените	4.336.223	3.795.651
Амортизација	1.009.236	927.191
Електрична енергија и вода	315.027	330.632
Исправка на побарувањата од купувачите	-	96
Транспорт	247.009	217.223
Промена на залихите	(34.393)	(163.812)
Набавна вредност на продадени трговски стоки	3.646.575	2.777.980
Закуп	314.097	252.653
Реклама и пропаганда	1.730.081	1.567.961
Останати расходи	1.142.585	653.369
	16.997.821	14.659.540

Во категоријата останати расходи се презентирани трошоци за одржување, осигурување, службени патувања.

Во 2023, во категоријата „Останати расходи,“ е вклучен износ од МКД 31.002 илјади кој се однесува на данок на солидарност. Согласно Законот за данок на солидарност објавен на 25 септември 2023 година, данокот претставува еднакратна јавна давачка за 2023 година. Пресметувањето и плаќањето на данокот на солидарност за фискалната 2023 година, Друштвото го извршува согласно Законот за данокот на солидарност.

24. ТРОШОЦИ НА ВРАБОТЕНИ

	2024	2023
Бруто плати	3.818.920	3.339.874
Останати трошоци на вработени	517.303	455.777
	4.336.223	3.795.651
Број на вработени на 31 декември	3.042	2.843

25. ОПЕРАТИВЕН ЛИЗИНГ

Оперативниот лизинг се однесува на изнајмување на деловни простории и возила. Вообичаениот период за изнајмување се движи од 3 - 5 години. Групата нема опција да ги откупи деловните простории и возилата.

Трошоци евидентирани во Билансот на успех се:

Минимум оперативен лизинг	2024	2023
	314.097	252.653
	314.097	252.653

БЕЛЕШКИ КОН КОНСОЛИДИРАНИТЕ ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ
25. ОПЕРАТИВЕН ЛИЗИНГ (продолжение)

Идни неотповикливи обврски	2024	2023
До 1 година	218.903	144.790
Од 2 - 5 години	464.721	259.341
Над 5 години	25.719	-
	709.343	404.131

26. ТРОШОЦИ НА ФИНАНСИРАЊЕ

	2024	2023
Курсни разлики од кредити, нето	-	(79)
Расходи по основ на камати	(52.821)	(37.050)
	(52.821)	(37.129)

27. ДАНОК НА ДОБИВКА

	2024	2023
Тековен данок на добивка	257.623	205.557
Нето одложен данок на добивка (белешка 19)	(2.791)	3.239
	254.832	208.796

Усогласувањето на данокот на добивка пресметан на добивката пред оданочување според законските даночни стапки за годината што завршува на 31 декември 2024 година е како што следува:

	2024	2023
Добивка пред оданочување	1.938.852	1.785.660
Пресметан данок по важечка стапка	187.231	165.184
Усогласување на расходите	152.562	132.935
Даночни олеснувања и ослободувања	(82.170)	(92.562)
Останато	(2.791)	3.239
Данок на добивка	254.832	208.796
Ефективна даночна стапка	13,14%	11,69%

Данокот на трошоци кои не се одбиваат за даночни цели се однесуваат на следните трошоци: кусоци што не се предизвикани од вонредни настани, трошоци за донации и спонзорства, трошоци за репрезентација; казнени камати за задоцнето плаќање на јавни давачки и трошоци за присилна наплата, исплата на стипендии; и други непризнаени трошоци. Даночните олеснувања главно се однесуваат на реинвестирана добивка, задржан данок на дивиденда исплатена во странска земја (до локална даночна стапка), донации во спортски активности.

БЕЛЕШКИ КОН КОНСОЛИДИРАНИТЕ ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ
28. ЗАРАБОТУВАЧКА ПО АКЦИЈА

	2024	2023
Основна заработка по акција		
Расположлива нето добивка (во Денари)	1.684.020.094	1.576.864.006
Просечен број на акции	1.405.509	1.405.509
Основна заработка по акција (во Денари)	1.198,16	1.121,92

29. ДИВИДЕНДА

Групата не ја евидентира обврската за дивиденди се додека истата не се ратификува на годишното Собрание на акционери.

На 1 Април 2024 година на Годишното собрание на акционерите е одобрена пресметка и исплата на бруто дивиденда за 2023 година во износ од 772.931 илјади денари. Пресметаната дивиденда е прикажана како намалување од задржаната добивка.

30. ПРЕВЗЕМЕНИ ОБВРСКИ

Матичното друштво има превземено обврски по основ на склучени договори со изведувачи за изградба, набавка и одржување на постојани средства во износ од 326.793 илјади Денари (2023: 175.728 илјади Денари).

31. ПОТЕНЦИЈАЛНИ ОБВРСКИ

Матичното друштво има обврска по основ на издадени гаранции од банки кон различни доверители во износ од 592.373 илјади Денари (2023: 461.774 илјади Денари).

32. ОДНОСИ СО ПОВРЗАНИ СУБЈЕКТИ

Групата нема краен единствен сопственик. Акциите на Групата се поседувани од голем број на правни и физички лица.

Надоместоци на раководството

Менаџерскиот тим на Групацијата АЛКАЛОИД АД Скопје брои вкупно 181 (2023: 160 лица) меѓу кои се и членовите на Управниот одбор. Надоместоците за бруто плати и награди, регрес за годишен одмор, новогодишен надоместок, менаџерско осигурување, отпремнина, јубилејни награди и приватно здравствено осигурување на менаџерскиот тим во извештајната година на бруто-основа изнесуваат вкупно 840,3 милиони денари (2023: 735,5 милиони денари), од кои 689,2 милиони денари (2023: 586,4 милиони денари) претставуваат фиксен и 151,1 милиони денари (2023: 149,1 милиони денари) претставуваат варијабилен надоместок. На членовите на Надзорниот одбор на друштвото во 2024 година вкупно на бруто основа им се исплатени 4.847 илјади денари. (2023: 4.799 илјади денари).

БЕЛЕШКИ КОН КОНСОЛИДИРАНИТЕ ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ

33. ДЕВИЗНИ КУРСЕВИ

Официјалниот девизен курс за значајната валута користена при искажување на билансните позиции деноминирани во странска валута е следнава:

	31.12.2024	31.12.2023
ЕУР	61,50	61,50
РУР	0,52	0,61
УСД	58,88	55,65
ЦХФ	65,18	66,41

34. ДАНОЧЕН РИЗИК

Во Република Северна Македонија тековно во сила се неколку даночни закони, кои се воведени од страна на Министерството за финансии на Република Северна Македонија. Овие даноци вклучуваат: данок на додадена вредност, данок на добивка, персонален данок на доход и останати даноци. Освен тоа, регулативите кои се однесуваат на овие даноци не беа на сила подолг период, спротивно на сличната легислатива во развиените пазарни економии. Дополнително, регулативите кои ја дефинираат имплементацијата на овие закони, често се нејасни или воопшто не постојат. Даночните биланси, вклучувајќи ги и сите останати полиња на даночна регулатива (како што се увозните царини), можат да бидат предмет на преглед и контрола од неколку соодветни даночни власти, кои можат да проценат значајни казни и пенали.

Матичното друштво остварува значајни трансакции со поврзаните страни. Исто така, раководството на Матичното друштво смета дека поседува доволна и адекватна документација во врска со трансферните цени, но постои одредена неизвесност во поглед на барањата и толкувањата на даночните и другите органи кои можат да се разликуваат од оние на раководството. Раководството на Матичното друштво смета дека различните толкувања нема да имаат значајни ефекти врз консолидираните финансиски извештаи на Матичното друштво.

Толкувањето на даночната легислатива од страна на даночните власти, применета врз трансакциите и активностите на Матичното друштво, може да не коинцидира со толкувањата на Раководството. Како резултат на тоа, трансакциите можат да бидат оспорени од даночните власти и од Матичното друштво може да биде побарано да плати дополнителни даноци, пенали и камати, кои можат да бидат значајни. Документацијата на Матичното друштво останува отворена за контрола од страна на даночните и царинските власти, за период од пет години до десет години. Ова практично значи дека даночните власти можат да одредат плаќање на дополнителни обврски во период од пет години од настанувањето на даночната обврска. Горенаведените објаснувања создаваат даночни ризици во Република Северна Македонија, кои се суштински позначајни од оние кои се вообичаени во земјите со повеќе развиени даночни системи.

БЕЛЕШКИ КОН КОНСОЛИДИРАНИТЕ ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ

35. НАСТАНИ ПО ПЕРИОДОТ НА ИЗВЕСТУВАЊЕ

Не постојат значајни настани по периодот на известување кои бараат обелоденување или прилагодувања во консолидираните финансиски извештаи.

36. АКТИВНОСТИ ВО РУСИЈА И УКРАИНА

На 24 февруари 2022 година, Русија започна со воени акции на територијата на Украина.

Земајќи ги предвид овие настани, Матичното друштво превзема неопходни мерки за заштита на вработените обидувајќи се да им овозможи безбедни услови.

Изложеноста на групата во овие две земји на 31 декември 2024 е прикажана во табелата подолу:

Во 000 ден.	Русија			Украина		
	Побарувања	Залихи	Приходи	Побарувања	Залихи	Приходи
Состојба на 31.12.2024	87.494	359.309	2.762.392	24.739	/	567.214
Наплатени побарувања (во 2025 до денес)	(50.874)	/	/	(229)	/	/
Потрошена залиха (во 2025 до денес)	/	(359.309)	/	/	/	/
Нето-изложеност	36.620	0	N/A	24.510	N/A	N/A

Групата има свое друштво во Русија со назив ООО АЛКАЛОИД Рус Москва преку кое оствари 15% од консолидираните приходи од продажби во годината што завршува на 31 декември 2024 година. Групата има свое друштво во Украина со назив ТОВ АЛКАЛОИД Киев каде нема значајни бизнис операции, но матичното друштво продава директно на трети страни на пазарот во Украина кои учествуваат со 3% во вкупните консолидирани приходи од продажби во годината што завршува на 31 декември 2024 година. Двете друштва се 100% сопственост на АЛКАЛОИД АД Скопје.

Имајќи предвид дека поголемиот дел од побарувања во овие две земји се наплатени, а залихата за овие пазари е потрошена, Менаџментот на Групата смета дека не е потребно корегирање на финансиските извештаи заклучно со 31 декември 2024 година.

Целосниот обем и времетраењето на конфликтот како и економските импликации кои би произлегле од него не можат лесно да се предвидат. Оттаму ваквите околности можат да бидат предизвикувачки за деловните операции во Русија и Украина особено поради мерките и политиките кои владините тела ги спроведоа досега или ќе ги спроведат во иднина.

Менаџментот на Групата внимателно го следи развојот на настаните кои може да влијаат на трговските активности, вклучувајќи санкции, активности на владите, но и случувањата конкретно во Украина. Менаџментот дополнително врши проценка на влијанието врз деловното работење и доколку е потребно, ќе преземе соодветни мерки бидејќи околностите постојано се менуваат и може да дојде до промена на стратегиите за работењето и до појава на бариери на пазарите кои се под влијание на конфликтот. Во оваа фаза менаџментот не може со сигурност да го процени влијанието на идните приходи и на целокупното работење на Групата бидејќи ситуацијата се менува секојдневно.